

ANUL IV
NR. 22-23-24
IANUARIE — MARTIE
1975
(SERIE NOUA)

PUBLICAȚIE A ELEVILOR LICEULUI „UNIREA” FOCSANI

REVISTA

NOASTRĂ

IN NUMĂRUL VIITOR

Acasă la
George CĂLINESCU

REVISTA NOASTRĂ

PUBLICAȚIE
A ELEVILOR
LICEULUI
„UNIREA”
FOCȘANI

DIN SUMAR

● COLECȚII ȘI COLECȚIONARI

— acad. Șerban CIOCULESCU

● CARTEA RARĂ

„Vechi manuale școlare“
Cercul de bibliofilie de pe lângă
Liceul „Unirea“

● DINTRE SUTE DE CATARGE

● ISTORIE LITERARĂ

I.M. Rașcu — inedit

● FOȘTI ELEVI AI LICEULUI

„În numele lor am luptat alături de
departe de fruntariile Țării“ de
Mihail STERIADE

● VRANCEA LITERARĂ (II)

„Miorița“, articol de prof. Petruche
DIMA
„Miorița“ (noi variante)

● PRIETENII REVISTEI

„Expresivitatea limbajului artistic“
de prof. univ. dr. Gh. BULGĂR

● CRONICA CERCULUI LITERAR „I. M. RAȘCU“

● LITERATURA UNIVERSALĂ

„Mahabharata“ (Cântul XIII), în ro-
mânește de Ion Larian POSTOLA-
CHE și Charlotte FILITTI

● DIALOG LITERAR

Oaspeții noștri: — prof. univ. dr.
doc. Const. CIOPRAGA — Nicolae
BARBU

● MONOGRAFIA LICEULUI

● REVISTA NOASTRĂ ÎN CONȘTIINȚA TIMPULUI

de prof. Tudor OPRIS

● ANCHETA REVISTEI

„Idealul la dimensiunea adolescenței“

● NOTE DE DRUM

„Istoria literaturii în muzee“

● MATEMATICĂ

● ȘARJE PRIETENEȘTI

Tovarășului profesor
 Petruche Dima
 și elevilor fosei mele,
 cordialul meu salut —
 în amintirea orelor petrecute
 împreună la București, în ziua de
 26 ianuarie 1975

Ierban Nicolae

Colecții și colecționari

*Acad. Șerban
Cioculescu :*

**SĂ DUCEM
MAI DEPARTE
CULTUL
CĂRȚII
FRUMOASE!**

Focșani, 19 ianuarie 1975. Poșta ne aduce o veste mare: „Prof. Cioculescu și-a dat acordul de a-l filma acasă, în ziua de 26 ianuarie 1975”. Semnează: *Corneliu Dima-Drăgan* *).

Timp suficient pentru pregătire. Căutăm aparate, proiectăm scenariul, procurăm benzi, organizăm excursia. Activitate febrilă. Emoții...

București, 26 ianuarie 1975. Sintem așteptați la ora 11. Echipa de filmare întârzie. Minutele zboară. Stăm ca pe ghimpi. Trece și sfertul academic... Vrem să-i telefonăm. Nu găsim numărul...

— Profesorul este exigent... cere punctualitate...

Rușinea ne mistuie... În sfârșit, sunăm. În prag, sintem întâmpinați cu toată căldura.

— Bine ați venit, dragii mei!

— Vă rugăm să...

— Nu-i nimic. Pofțiți...

Oful se spulberă.

În hol, cărți, portrete. În sufragerie, tablouri, vitrine, tapiserii în culori odihnitoare. Ordine. Gust. Sobrietate. Totul impune respect și trezește admirație. Cabinetul de lucru adăpostește cărți de valoare, aranjate și păstrate cu mare grijă, fotografiile și tablouri prețioase.

În timp ce băieții montează aparatele, dialogul începe.

Petrache Dima: Tovarășe profesor, noi reprezentăm Liceul „Unirea”, cercul școlar de bibliofilie și „Revista noastră”. V-am adus un exemplar din numărul închinat lui Mihail Steriade.

Șerban Cioculescu: Pe acesta îl am...

Petrache Dima: ...și unul din ultimul număr.

Șerban Cioculescu: Să știți că pe Mihail Steriade îl leagă de mine, două evenimente din viața lui. Întîi, eu l-am pus în legătură cu fiul său, de care nu mai avea nici o știre de douăzeci de ani; al doilea, eu am scris despre el, cînd a publicat primul caiet eminescian, sau cam așa ceva, și după aceea au început să plouă articolele. Dar mai mult încă, tatăl lui, în vîrstă de 93 sau 94 de ani, era în convalescență, după o boală grea, și fiul său, Florin, cu articolul meu în mînă, ardea de nerăbdare să-i spună, dar se temea să nu-i dea palpații sau cine știe, un acces de bucurie care să-i fie fatal. Și l-a luat pe departe, dar bătrînul zice: „Dă articolul încoace”. Și l-a citit el, s-a ridicat și: „M-am vindecat”. Articolul îl înzdrăvenise, departe de a-l ucide, cum s-a temut fiul său mai mic. Și pe urmă, l-am văzut pe bătrîn conducîndu-l la gară. Fiindcă am fost și eu la gară. I-am făcut și o recepție la Casa oamenilor de știință.

Corneliu Dima-Drăgan: Tot atunci (1968 — n.n.) a primit și decorația?

Șerban Cioculescu: Cred că da.

(Continuare în pag. 334)

*) Secretarul Asociației române de bibliofilie (not. red.).

(Urmare din pag. 333)

Petrache Dima: Nu. Decorația („Meritul cultural“ clasa I — n.n.) a primit-o în 1972.

Șerban Cioculescu: Aha! Da. În interval, el a reușit să obțină o conferință și aduce servicii eminente țării.

Petrache Dima: Cu sprijinul Asociației române de bibliofilie, cu sprijinul, de fapt, al tovarășului Corneliu Dima-Drăgan, noi am înființat; la 25 septembrie 1974, **primul cerc școlar de bibliofilie din țară.** Pornind la drum, ne-am propus să trezim în sufletul copiilor dragostea față de carte...

Șerban Cioculescu: Bibliofilia este dragostea de carte, dar este și dragostea de cartea frumoasă și rară. Fiindcă dragoste de carte poate să aibă și un școlar care mănincă cartea, o distruge, și la sfârșitul anului el a luat nota zece...

Petrache Dima: Dar nu mai are cartea...

Șerban Cioculescu: ...da'cartea s-a făcut praf... Prin urmare, bibliofilia presupune dragostea de cartea frumos tipărită, curată. Dacă e legată, cu păstrarea și a legăturilor și a cotorului, cu tăierea cât mai mică sau deloc a marginilor, și un tiraj mai redus. Bibliofilul păstrează cartea curată, o răsfoiește așa, de sus în jos, ca să nu lase amprente digitale și să nu strice foaia. Bibliofilul, deci, trebuie să-și îngrijească cartea ca pe o persoană, ca pe un copil mic. Și copiii au posibilitatea să-și procure cărți ilustrate, cărți ceva mai scumpe?

Petrache Dima: Noi avem la liceu un fond documentar foarte prețios. Peste 6000 de volume, deci ei iau întâi contact cu lucrurile rare, care există aici și pe care noi le îngrijim. Unii dintre ei mai au și posibilitatea să procure și asemenea exemplare.

Șerban Cioculescu... O să te surprindă ce-o să afirm acum. Există totuși posibilitatea bibliofiliei ieftine pentru copii. Iată în ce fel se poate face azi bibliofilia. Băiatul intră într-o librărie și vede cărți de poezie, fie publicate de una din editurile de stat, fie de „Litera“ și vede tirajul. Și dacă vede 300, 400, 600 o cumpără. Da, asta e o loterie; poetul acela poate să nu aibă nici o valoare, dar în viitor poate să devină un poet mare. În orice caz, tirajul mic al acestei cărți constituie elementul rarității. Gîndiți-vă că ediția princeps a lui Eminescu, care azi se plătește cu 5000 de lei, s-a tras într-o mie de exemplare. Închipuiți-vă un Eminescu nou care și-ar tipări poeziile pe speze proprii la „Litera“, sau i-ar tipări o editură de stat în 400 sau în 600 de exemplare. Va deveni, cu timpul, mai rară decît ediția întâi a lui Eminescu și atuncea vom vedea un al doilea Eminescu a cărui ediție princeps să fie mai scumpă decît ediția întâi a lui Eminescu, pentru că și raritatea tirajului joacă un rol important. Ori, la cărțile cu tiraj mai mare, uneori nu se dă tirajul, dar la cărțile cu tiraj mic se spune. Poeziile, de cîtva timp, se trag în tiraj foarte mic. Deci există posibilitatea. Însă învățați pe copii să țină cartea curată. Dacă o leagă, să nu taie nimica din margine, să păstreze și co-

**SĂ DUCEM
MAI DEPARTE
CULTUL
CĂRȚII
FRUMOASE!**

perta. Și dacă cartea e groasă, și cotorul. Cotorul și coperta din dos se leagă la urmă, coperta din față se leagă în față, iar dacă nu are bani să-și lege cartea, să recurgă la alt mijloc: să cumpere hîrtie zisă de pergament, în care se împachetează carnea, la măcelărie. Cu o foaie de 35 de bani poate să îmbrace patru sau opt cărți. E ceea ce fac eu. Învățați-i să umble cu cărțile cu miinile spălate. O carte murdară nu mai e o carte de bibliofilie. Și încă ceva. Mai învățați-i să nu semneze pe carte și să nu facă însemnări pe cartea de bibliofilie. Pe un exemplar ordinar, poate să facă însemnări. Spune, te rog.

Petrache Dima: Noi ne-am gîndit să le oferim și modele de bibliofili. Vrem să realizăm o serie de articole și filme documentare, care să se intituleze „Colecții și colecționari”. Așa am ajuns la dv. Știm că sînteți cel mai de seamă istoric literar contemporan și unul dintre cei mai mari colecționari, dublat de omul de știință. Vă mulțumim pentru că ați acceptat propunerea noastră.

Șerban Cioculescu: În ce stadiu vă aflați, astăzi, cu acest cerc de bibliofilie? Aveți un statut?

Petrache Dima: Da. Pe lîngă cercul de bibliofilie am creat un cerc ex-libris, condus de profesoara Valeria Popescu, și un cerc de legătorie. Facem excursii literare. Mai mult, în revistă apar acum rubrici noi: „Colecții și colecționari”, „Colțul donatorului”, „Cartea rară”, „Cartea străină”. Deci, elevii învață să și citească, dar și să prezinte o carte, să iubească cartea, cartea bună și frumoasă, așa cum spuneți și dv. Sigur că, în contact cu modelele despre care vorbeam mai înainte, învățăm mai mult și noi, învață și elevii, dar nu numai noi. Avînd la dispoziție această revistă, putem să popularizăm ceea ce noi găsim în calea noastră, în drumul acesta pe care îl parcurgem, pe la mai multe modele.

Șerban Cioculescu: Statutul dv. este aprobat de direcția școlii? Cercul lucrează în cadrul liceului?

Petrache Dima: Da. În toamna anului 1974, biblioteca liceului nostru a împlinit 100 de ani de existență. Atunci, am organizat o sesiune de comunicări științifice și a fost aprobat actul constitutiv, în care sînt incluse normele statutare.

Realizînd aceste filme didactice, filme documentare, vrem să realizăm și lecții mai bune. Adică, oferind imagini deosebite, prezentînd lucrări rare, sensibilizăm mai bine, sperăm noi, sufletul elevilor.

Directorul nostru, deputat

La 9 martie 1975, tovarășul profesor **Nicolae CHIFAN**, directorul Liceului „Unirea”, a fost ales deputat în Consiliul popular județean Vrancea.

Îl felicităm și-i dorim noi succese, atît în munca didactică, cît și în activitatea obștească!

R. n.

Bibliofilie

Printre cărțile deosebit de importante din fondul bibliotecii Liceului „Unirea”, care recent și-a sărbătorit centenarul, se găsesc și vechi manuale școlare, unele cu valoare de document.

Lucrările la care ne referim au fost editate în perioada când alfabetul latin ia locul celui chirilic, în majoritatea scrierilor de acest fel.

Ca o caracteristică generală a tuturor manualelor este caracterul lor teoretic, specific școlii românești de început. Din dorința autorilor de a fi cât mai expliciti, apar însă de multe ori exemple ilustrative, în special în manualele de aritmetică. Putem aminti astfel „Elemente de aritmetică rațională”, manual apărut în 1850, în Tipografia Colegiului „Sf. Sava” și „Elemente de algebră după Appeltoner” aparținând lui Petrache Poenaru. Prima lucrare este o traducere făcută de S. Pop, profesor de aritmetică și geometrie la Colegiul Național din București și utilizează numai litere chirilice. Manualul lui P. Poenaru, care folosește atât litere chirilice cât și latine, are un nivel documentar foarte ridicat. „Table de aritmetică spre întrebuintarea școlilor primare” a apărut în 1843, la București, și conține la sfârșitul fiecărui capitol multe probleme date spre rezolvare.

Colecția de manuale cuprinde și lucrări referitoare la limba română: „Abecedar pentru folosul școlarilor de lege greco-răsăriteană — tipărit cu aprobarea înaltului ministru”, apărută la Sibiu, în 1852, în Tipografia episcopiei; „Gramatica românească sau observații gramaticești asupra limbei românești pentru școalele normale și gimnaziale”, apărută în 1833, la Iași, în Tipografia Mitropoliei. Autorul ultimei lucrări, deși nu i se prezintă numele, este „profesor de filologie la gimnaziul național din mănăstirea Trei Ierarhi”. El stabilește ca părți ale gramaticii: ortoepia, prozodia, ortografia, etimologia și sintaxa.

O lucrare amplă este „Gramatica latină pentru Seminariile din Principatele Moldovei”, de Dimitrie Stoica, apărută la Iași, în 1859. Prima parte a manualului este scrisă numai cu litere chirilice, pentru ca în a doua parte să găsim texte la-

Cartea rară

VECHI MANUALE ȘCOLARE

tinești, aparținând unor autori ca: Eutropius, Cicero, Sextus Aurelius Victor. După fiecare text se află câte o notă explicativă în limba română, scrisă cu litere latine. Texte ilustrative, de data aceasta în limba franceză, are și manualul „Gramatica practică Româno-franțuzească” apărut în 1833 și care aparține lui Gheorghe Vida, „român nobil din Marmăția”. La sfârșitul lucrării se găsește un ghid de conversație care cuprinde cele mai uzuale cuvinte și expresii, un număr de 24 de „istorii scurte și vesele”, precum și câteva ghicitori, toate în limba franceză.

Originale și interesante sînt „Lecții de analiză logică” (București, 1848) de D. Ioan Pop, profesor de gramatică la Colegiul Sf. Sava, și „Manual de gramatică românească sau macedo-română” apărută tot la București, în 1863. Foarte cunoscută este „Gramatica limbii române” a lui Timotei Cipariu, apărută la București în 1869. Lucrarea cuprinde două părți și este foarte amplă și bine documentată, adresîndu-se specialiștilor.

Un alt manual este „Istoria Românilor supt împărați”, din care în biblioteca noastră se află numai tomul II. Este, de fapt, o traducere din limba latină, efectuată de I. Fătu și apărută la Galați, în 1853. Lucrarea are drept fir călăuzitor istoria Imperiului Roman, între secolele I î.e.n. — VI e.n. și, tangențial, este urmărită istoria Da-

Gheorghe ARVINTE,
anul IV B

(Continuare în pag. 365)

CERCUL DE BIBLIOFILIE DE PE LÎNGĂ LICEUL „UNIREA” DIN FOCȘANI

ACT CONSTITUTIV

În cadrul manifestărilor prilejuite de împlinirea a 100 de ani de la crearea bibliotecii școlii, se constituie, la Liceul „Unirea”, un cerc de bibliofilie deschis tuturor cadrelor didactice și elevilor din municipiul Focșani.

Cercul își propune să militeze pentru împlinirea conceptului de bibliofilie socialistă, de bibliofilie pentru toți, prin :

1) formarea și dezvoltarea de biblioteci personale constituite și completate selectiv, după criteriile științifice și estetice ;

2) completarea sistematică și activă a bibliotecilor personale ale cadrelor didactice și elevilor cu literatură social-politică, cu principalele documente de partid și cu operele de excepțională valoare teoretică și practică, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu ;

3) cunoașterea și folosirea principiilor și normelor de organizare a bibliotecii și a lecturii ;

4) depistarea, înregistrarea, protejarea și valorificarea științifică a colecțiilor de cărți și alte documente de la instituții și particulari ;

5) dezvoltarea fondului de documentare literară și științifică de la biblioteca liceului ;

6) organizarea de manifestări științifice și expoziții ;

7) organizarea de schimburi de cărți și informații între membrii cercului și alte cercuri de bibliofilie din țară ;

8) organizarea unor cursuri practice de paleografie română-chirilică și latină, de cunoaștere a mijloacelor de tehnică audio-vizuală, de dactilografie și stenografie.

Totodată, iau ființă un cerc ex-libris, condus de tovarășa profesora Valeria Popescu, și o grupă de legătorie condusă de tovarășul prof. Petre Marinescu, afiliate cercului de bibliofilie.

Cercul își desfășoară activitatea sub patronajul științific al Facultății de limbă și literatură română de la Universitatea București.

Prin hotărârea unanimă a membrilor săi, cercul de bibliofilie se afiliază la Asociația română de bibliofilie.

De asemenea, cercul își propune să colaboreze activ cu toate asociațiile cultural-artistice de profil din județ și din țară.

Focșani, 25 septembrie 1974.

Președinte,
prof. Petrache DIMA

Dintre sute de catarge

Imn

Noi avem harul de-a învia
și lutul
Aflat pe strămoșești izvoare,
Propriul destin astăzi ne e
cuvîntul
Partid
Crescut în veșnicia
Miresmelor de imnuri
viitoare.

Dorina BUCA,
anul IV C,
Liceul „I. Slavici“
Panciu

Trăiesc aici *)

Trăiesc aici,
Unde florile cîntă odată
cu mine,
Unde porumbeii păcii zboară
spre vis

Odată cu mine.
Trăiesc aici,
Pe pămîntul unde zburdă
Ca o căprioară copilăria mea
Și unde visul și realitatea
Se contopesc într-un suris.
Trăiesc aici,
În mijlocul acestor păduri
de sonde

Și de oameni dîrji,
Biruitori,
Care știu să prefacă în aur
Nisipul și pulberea,
Care pescuiesc în clocot de ape
Puzderie de stele
Și le aruncă în cununi
Pe cerul patriei mele.

Mirela SOMOILĂ,
clasa a VII-a
Școala generală
„Simion Mehedinți“
Soveja

*) Din revista „Miorița“, nr. 3 aprilie 1974.

Pămînt cu nume de Țară

Parcă-i ruptă din trupul meu această țară
Cu pămîntul tresărind în somn greu de vise
Și cîntec plămădit în zvon de inimă
Răsuflare de grîne pe cîmpie.
Împrejurul meu apele-și rostuiesc vadurile,
Împlinirile toate se-adună în mine;
Versul meu are gustul crud de mugur
De pămînt cu aromă de pîne.

Corina DODOIU,
anul III C, Liceul „I. Slavici“ Panciu

Colțul vechilor colaboratori

Pe cerul de lumină plin

Pe cerul de lumină plin
Cînt bucuriile umane,
Apoi încetișor și lin
Mă fură vise diafane.

În jocul focului divin
Mă văd în raze de liane ;
Pe cerul de lumină plin
Cînt bucuriile umane.

Sînt vas de viziuni elin
În care tainele arcanе
Își află miticul destin
În veșnicele talismane.

Pe cerul de lumină plin.

Mihaela DULCU

"MUZICĂ"

DAN GINA
ORINA

Identitate

Păstrăm ceva din destinul pădurilor
Împlîntate în trupuri de munți,
La răscruci de Istorie ;
Sîntem codru-popor cu rădăcinile-n timp,
Sorbînd lacome
Seva zilei de ieri adunate în cărțile gliei
străbune...

Și eu sînt
Un copac al imensului codru-popor —
Poate-s brad,
Sau poate sînt om,
Nu sînt sigur...
Știu doar că tinerețea-mi
Șfidează-nălțimile
Și știu
Că iubesc nebunește lumina,
Lumina intensă a zilei,
A păcii,
A slovelor incandescente,
Știu că iubesc nebunește lumina
Spre care m-avînt —
Icar însetat
Cu miriade de crengi,
Sau de aripi.

Anca JITIA

SCRISOARE DIN BELGIA

„În numele lor am luptat atît de departe de fruntariile Țării“

Am primit exemplarele celui din urmă număr al „Revistei noastre“ (19—21/1974) cu adîncă recunoștință, nu numai pentru articolul din prima pagină și ecoul de pe la sfîrșit pentru informațiile despre mine pe care le tipăriți în paginile revistei citite în toată țara de către liceeni, de eminenți lectori, profesori universitari, scriitori, redactori de reviste și ziare, dar și pentru valoarea intrinsecă a periodicului elevilor Liceului „Unirea“.

Deși bătrîn și suferind în acest sfîrșit de an, citind „Revista noastră“ am simțit dorul de a mă strecura printre elevii dv. ca să asist la unele lecții în aceeași stare de spirit cu care am ascultat spusele neuitatului meu mare profesor I. M. Rașcu. Cred că dacă acest dor s-ar fi putut materializa în zilele acestea, în ciuda celor 71 de ani, eu aș fi vibrat cu aceeași intensitate ca-n perioada 1918—1923.

Fusesem informați în vara anului 1918 că pentru catedrele de româ-

nă și franceză lură numiți doi profesori veniți de aiurea. Școlar conștiincios, atent în orele de clasă, vestea nu m-a impresionat prea mult: știam că o să-mi fac datoria, că respectul acordat tuturor dascălilor mei aveam să-l manifest și față de noii veniți.

În ajunul deschiderii anului școlar, prietenul și codiscipolul meu Petre Boiu veni repede să-mi spună că cei doi profesori sosiră în oraș, că erau tineri și că locuiau împreună într-un frumos apartament din centru. Informația mă interesă mult, dar nu peste măsură. A doua zi, luni, m-am dus la liceu. Din întâmplare, în programul materiilor nu figurau româna și franceza. Aceste studii erau înscrise pentru ziua următoare.

A doua zi, m-am dus cu vreo douăzeci de minute mai devreme la liceu, mi-am aranjat pupitrul, am pus în ordine tabla neagră și registrul nou al clasei. Apoi, coborînd, am făcut semn lui Petrică Boiu să ne postăm într-un loc mai ascuns lângă intrarea profesorilor, căci doream să văd înainte de începerea orelor de curs pe noul meu profesor.

— Iată-i! — îmi spuse el. Cel care e puțin mai înalt e Rașcu, celălalt e Bantaș.

Doă siluete zvelte își făcură apariția, mergînd la un pas bun. Se apropiară de locul unde eram pituși, trecură fără să ne vadă și după cîțiva metri pășiră în grădinița care ducea la marea intrare, oficială a liceului. Erau într-adevăr foarte tineri, eleganți. Mihai Bantaș avea un pardesiu sumbru și purta o pălărie de fetru. Fața lui era palidă, cu trăsăturile pronunțate, proeminente. I.M. Rașcu strîns într-un pardesiu brun închis, croit după moda englezească, se ținea drept, dar nu țeapăn, cu capul acoperit de o pălărie înaltă, un fel de joben de aceeași culoare ca și pardesiul. Fața

La universitatea „Louvain-La Neuve“ (Belgia) a avut loc o seară consacrată împlinirii a 125 de ani de la nașterea marelui poet român Mihai Eminescu. În cadrul reuniunii, poetul Mihai Steriade, directorul Centrului cultural român de pe lângă Universitatea din Louvain, a făcut o expunere asupra personalității marelui clasic al literaturii române și a prezentat locul său în literatura europeană și mondială. S-a recitat, în limbile franceză și română, din lirica eminesciană.

(„Scinteia“ nr. 10 137
din 25 martie 1975).

Foști elevi ai liceului

lui era prelungă și, spre uimirea mea, observai că era spin.

Cele două ore de curs, care precedau lecția de română, le-am petrecut într-un fel de zbucium și de-nfrigurare.

În sfârșit momentul suprem se ivi. Ușa se deschise, într-un gest hotărât, și înalta statură, subțirică, a noului nostru profesor, avînd sub braț o enormă geantă de piele neagră ticsită de cărți, își făcu apariția și se îndreptă vioi spre catedră, pe cînd noi, cei patruzeci de elevi, cu respirația oprită, tăcuți, înlemniți în poziția noastră verticală, eram numai ochi.

I.M.Rașcu ne făcu semn să ne așezăm la locurile noastre. El, în picioare, începu să citească numele înscrise în catalogul larg deschis, privind cu atenție pe fiecare băiat.

Eu am ocupat întotdeauna un loc în rîndul întii al băncilor. Cum mă găseam chiar în fața catedrei, putui să-l observ în timpul lungilor minute cît a durat citirea catalogului. Avea ochi albaștri, sprincene și gene galbene, un galben deschis, gura era bine conturată, iar buzele erau destul de roșii.

Avea o dicțiune perfectă. Mai tîrziu am remarcat că el pronunța litera „r” din fundul gîtului. Era stăpîn pe el însuși.

Numele meu era pe la sfîrșitul catalogului.

— Steriade Mihai.

— Prezent!

Privirile noastre se întîlniră. În inimă și în sufletul meu înțelegi că unul din ceasurile cele mai mari ale vieții mele se cristaliza în acel moment. Presimții că un sentiment special mă va lega de acest om tînăr, nu o dulceagă sentimentalitate cum simt, uneori, unii

colegi pentru un profesor mai simpat, ci o admirație adîncă, stăruitoare, un fel de complementaritate care mă făcea să mă contopesc în această ființă excepțională.

Inchizînd catalogul, începu întia lui lecție de română cu noi.

Niciodată nu observasem o astfel de atenție totală din partea camarazilor mei. Erau cu toții fermecați de spusele lui, așa cum furăm și mai tîrziu.

Niciodată înainte de el și niciodată după ce l-am avut profesor, nu am mai găsit un astfel de om competent, îndrăgostit de misiunea lui didactică, capabil să ne intereseze, să ne minuneze și să ne instruiască timp de cincizeci de minute, fără ca atenția noastră să slăbească.

El a fost, nu numai pentru mine, ci și pentru cele cîteva sute de adolescenți din timpul studiilor mele la Liceul „Unirea”, — așa de nedisciplinați în orele de curs ale altor profesori — un idol, un exemplu, un animator prodigios și foarte exigent, o călăuză sigură, însușindu-ne sentimentele cele mai înalte, acele sentimente care ne conveneau nouă și, prin noi, întregii tinerimi a localității Focșani din anii 1918-1923.

Ce n-aș da să mai trăiesc cîteva săptămîni în cadrul orașului meu natal, în care dacă ațitea lucruri au dispărut, s-au prefăcut sau au ieșit, ca prin magie, din pămînt, mai sînt încă o sumedenie de edificii, pietre și amintiri care m-ar recunoaște liindcă eu le-am iubit cu ardoare, le-am întreținut vii în spiritul meu și-n numele lor am luptat, atît de departe de fruntariile Țării, fiindcă lecția primită de la I.M. Rașcu a fost un ferment de viață, de îndîrijire și de patriotism.

*Pe toată viața mi s-a spus, dar, înaintea
Revistei Noastre, liceului nostru — profesori
și elevi, oricui s-a spus cu un non admițat
și sănătate, fericire, pace și stabilitate.
Liceul Steriade*

VRANCEA LITERARĂ (II)

MIORIȚA

Moto :

„Miorița a răsărit cîndva, demult, — în supremul moment de creație poetică al rasei dacoromane — în capul unui păstor genial din Carpați” 1).

Garabet IBRĂILEANU

Cînd ? și unde ? sînt întrebările pe care și le-au pus și încă și le mai pun toți cei care se apropie cu emoție de „cea mai nobilă manifestare poetică a neamului nostru” 2).

În ultima sută de ani s-au emis mai multe păreri. Astfel, **B. P. Hasdeu** i-a fixat nașterea în sec. al XVII-lea. El a avut în vedere faptele de limbă. Luînd în seamă transhumanța, **N. Iorga** și **O. Densusianu** notează sec. al XVIII-lea. **D. Caracostea**, pornind de la un cîntec aromân brodat în jurul testamentului ciobanului, crede că geneza a început înainte de apariția dialectelor limbii noastre. Marea șlefuire artistică a „Mioriței” pare să pledeze pentru vechimea sa considerabilă 3).

Trecutul acestei capodopere este, așadar, insondabil.

Foarte aprinse sînt și discuțiile referitoare la zona în care s-a făurit.

Se știe că, în 1846, **Alecu Russo** este surghiunit la minăstirea Soveja, din porunca lui Mihail Sturdza. Despotul fusese scandalizat de criticile aduse în „Jignicerul Vadră sau Provincialul la Teatrul Național”. Drept pedeapsă, autorul ajunge aici, unde stăpînirea cerea să fie ținut „pe hrană de fasole și pe canon de rugăciuni, spre a-și veni la pocăință și la ispășirea păcatelor” 4).

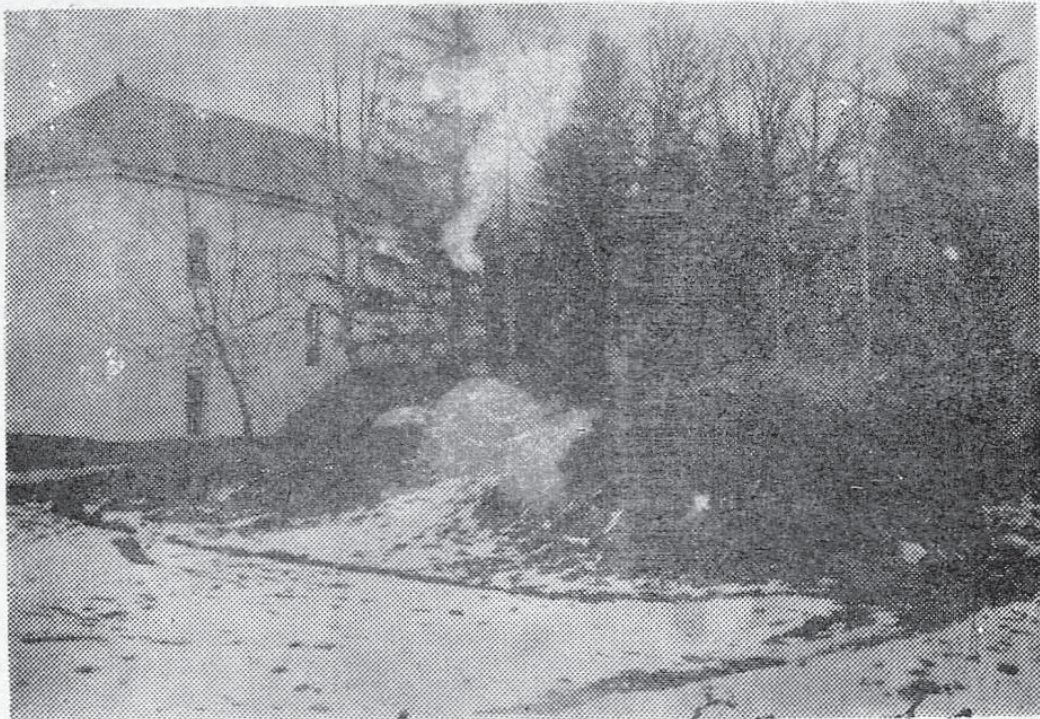
La 1 februarie 1850, ziarul „Bucovina” publică „Meoara” și odată cu ea și nota lui **Vasile Alecsandri**: „Această baladă mi-a fost adusă din

munții Sovejei de Al. Russo, care o descoperi, cu multe altele, în vreme cît a fost exilat pe nedrept la minăstirea Soveja⁵⁾). Alecsandri mai indica și altă sursă: „Această baladă a **Dolcâi** și a **Mioriței** le-am cules din gura unui baci, anume Udrea, de la stîna de pe muntele Ceahlăul⁶⁾). Faptul s-ar fi petrecut pe la 1842.

Nici Al. Russo nu ne vine în ajutor. În „Soveja” vorbește, între altele, despre programul concertului susținut de „un mîndru voinic din acel soi de oameni ce se numesc mocani⁷⁾” și povestește pe scurt poemul muzical „Cînd și-a pierdut ciobanul oile”. Nimic despre „Miorița”. În studiul „Poezia populară⁸⁾”, scris, se pare, după 1846, afirmă cu înflăcărare: „... păstoriul cîmpiilor și al munților noștri (...) a produs cea mai frumoasă epopee păstorească din lume: «Miorița». Însuși Virgil și Ovid s-ar fi mîndrit cu drept cuvînt, dacă ar fi compus această minune poetică⁹⁾”. Din modestie, niciodată n-a pomenit de sprîjinul dat lui Vasile Alecsandri în alcătuirea celei dintîi culegeri de balade populare¹⁰⁾ și deci nici despre marele act de cultură și patriotic, în același timp, pe care-l face la 1846.

După unii, declarațiile contradictorii ale lui Vasile Alecsandri vin să sporească, în manieră romantică, interesul față de această „minune poetică”.

Cei mai mulți cercetători socotesc Soveja ca loc al descoperirii, iar Vrancea — ca leagăn al ei. În această ordine de idei, demne de

Ruinele chiliei în care a fost surghiunit Al. Russo.

interes sînt argumentele aduse de Gh. Vrabie: „marele număr de forme din regiunea Vrancei, asemănătoare cu balada publicată în «Bucovina», în timp ce pe Ceahlău, ca și în alte părți ale Moldovei nu s-a putut găsi ulterior o alta; (...) structura baladei publicate de Alecsandri lasă să se întrevadă că ea poartă pecetea stilului și tehnicii

MIORIȚA

(Urmare din pag. 343)

lăutarului profesionist (ascultat de Russo) și nu a ciobanului amator ascultat de Alecsandri¹¹⁾.

Pentru versiunea-baladă și **Adrian Fochi** admite „ca zonă genetică Vrancea (regiune pe unde treceau ungurenii transhumanti, unde se opreau adeseori închiriindu-și pășune pentru oi, unde rivalitatea păstorească putea lua forme destul de acute)...”¹²⁾.

La elucidarea problemei, o remarcabilă contribuție a adus-o unul dintre străluciții fii ai Vrancei: **Ion Diaconu**. Excelent cunoscător al mijloacelor științifice de investigație și al vieții păstorești, neobositul folclorist a cules, de-a lungul a mai multor decenii, 409 variante ale „Mioriței”¹³⁾. Dintre acestea, 91 au fost publicate în volumul „Ținutul Vrancei”¹⁴⁾.

Rezultatele acestor cercetări ne conduc la concluzia că din Vrancea s-a produs iradierea în principalele direcții.

Pe întregul teritoriu național, „Miorița”¹⁵⁾ a evoluat în tipuri și subtipuri cu trăsături specifice mediilor folclorice respective. Se disting: arhetipul Russo-Alecsandri, tipul moldovean, tipul muntean, tipul transilvan, atît sub formă de baladă cît și sub formă de colindă¹⁶⁾, ambele specii fiind cultivate simultan.

Între toate, s-a impus arhetipul Russo-Alecsandri (vrincean), prin marea forță de generalizare a unor elemente etern umane (dragostea de viață, de natură, seninătate în fața morții¹⁷⁾, precum și prin vigoarea sa artistică. De asemenea, nu trebuie să scăpăm din vedere prestigiul bardului de la Mircești și binefacerile tiparului.

„Miorița” este receptată și îndrăgită pentru că, într-un fel sau altul, fiecare se recunoaște în ea.

Eroul impresionează, în primul rînd, prin echilibrul său sufletesc, trăsătură caracteristică poporului român. Surprins în eternul conflict dintre bine și rău, el raționează calm, neexcluzînd nici lupta și nici moartea. „Și de-a fi să mor” este versul-cheie, ignorat de partizanii resemnării noastre în clipele de grea cumpănă. Dacă am fi fost fataliști, n-am fi dăinuit la această poartă a vînturilor în iureșul celor două milenii de încleștări dramatice.

Alegoria morții :

„Soarele și luna
Mi-au ținut cununa,
Brazi și pîltinași
I-am avut nuntași

Preoți, munții mari,
Paseri lăutari,
Păsărele mii,
Și stele făclii !”

are rădăcini în obiceiurile legate de înmormîntarea tinerilor căsătoriți, argument care înlătură ideea setei de neant.

Dragostea față de natură este exprimată simplu, dar emoționant :

„Și de-a fi să mor
În cîmp de mohor,
Să spui lui vrincean
Și lui ungurean
Ca să mă îngroape

Aici pe-aproape,
În strunga de oi,
Să fiu tot cu voi ;
În dosul stîinii
Să-mi aud cîinii”.

Opriindu-se asupra reflectării acestei componente existențiale, **Const. Ciopraga** ajunge la concluzii pătrunzătoare : „Scriitorii români, în mare parte, percep natura ca fenomen de continuitate și integrare, încît

în balansarea dintre viață și moarte natura intervine ca element de certitudine, ponderator al anxietății, factor nu de înstrăinare, ci de consimțământ, orientînd privirile spre verdele arborilor și soare, într-un cuvînt — tot în perspectiva clasicismului — făcînd legătura între individual și universal. «Miorița» rezumă, sintetizează și anticipă ceea ce modernii, solicitați de forțe contrarii, vor descoperi, prin cîțiva mari poeți, după lungi ocoluri¹⁸⁾.

Portretul :

„Mîndru ciobănel
Tras printr-un inel ?
Fețișoara lui,
Spuma laptelui ;
Mustețioara lui

Spicul griului ;
Perișorul lui
Peana corbului ;
Ochișorii lui
Mura cîmpului“.

prin structura sa metaforică, este unic, nu numai în literatura română, ci și în literatura universală.

Frumusețea sufletească este innobilată de o rară frumusețe fizică. Din acest aliaj este făurit românul.

Construcția e rotundă. (Lui Alecsandri i se părea neîncheiată. Probabil că avea în vedere nefinalizarea epică). Episoadele sînt sudate perfect, într-o înlănțuire gradată și firească.

Complexitatea și profunzimea sentimentelor, conciziunea și naturalitatea stilului, limpezimea de cristal a limbajului artistic ridică această operă pe cea mai înaltă treaptă a spiritualității românești, la care a ajuns, poate, Eminescu¹⁹⁾.

Prof. Petrache DIMA

- 1) „Poezia populară“ în „Pagini alese“, II, ESPLA, 1957, pag. 36.
- 2) M. Sadoveanu, „Poezia populară“ în Opere, 19, E.P.L., pag. 249.
- 3) cf. Adrian Fochi, „Miorița“, Ed. Academiei R.S.R., 1964, pp. 532, 533, 535.
- 4) Al. Russo, „Soveja“ în „Scrieri alese“, E.P.L.A., 1956, pag. 266.
- 5) cf. Gheorghe Vrăbie, „Balada populară română“, Ed. Acad. R.S.R., 1966, pag. 218.
- 6) V. Alecsandri, „Poezii populare ale românilor“, București, 1866, p. 57.
- 7) Al. Russo, op. cit., pag. 273.
- 8) Apărut postum în „Foaia Societății pentru literatura și cultura românească“, Cernăuți, 1868, nr. 8 (editat de V. Alecsandri).
- 9) Al. Russo, „Scrieri alese“, pag. 286.
- 10) Ovidiu Birlea, „Istoria folcloristicii românești“, Ed. enciclopedică, 1974, p. 73.
- 11) Gh. Vrăbie, op. cit., pag. 251.
- 12) Op. cit., pag. 539.
- 13) Vezi Iordan Datcu, „Ion Diaconu“, în „Revista noastră“, anul III, nr. 19-21/1974, pag. 294.
- 14) Ion Diaconu, „Ținutul Vrancei“, București, Institutul de filologie și folclor, 1930 ; ediția a II-a, București, E.P.L., 1969.
- 15) Adrian Fochi a inclus în culegerea citată 930 de variante și fragmente de variante. De la editarea ei au trecut 10 ani. Se înțelege că, astăzi, numărul este depășit. Și e normal de vreme ce procesul de creație nu s-a încheiat.
- 16) Vezi Gh. Vrăbie, op. cit., harta nr. 9.
- 17) Atitudine prezentă și la Eminescu („Mai am un singur dor“), Arghezi („De v-ați ascuns), Blaga („Glas de seară“ ș.a.) etc. Motivul a pătruns în literatura cultă („Baltagul“ de M. Sadoveanu, „Moartea unui artist“ de Horia Lovinescu), dar și în filozofia culturii („Spațiul mioritic“ de Lucian Blaga).
- 18) Const. Ciopraga, „Personalitatea literaturii române“, Ed. Junimea, 1973, pag. 43.
- 19) Vezi G. Ibrăileanu, op. cit., pag. 41.

Variante

M I O R I Ț A

Pe-un picior de plai,
Pe-o gură de rai,
Uite vin în cale,
Se coboară-n vale
Trei turme de mei
Cu trei ciobănei :
Unu e vrincean,
Unu-i ungurean,
Unu-i moldovean.
O oaie birsană,
Ce e năzdrăvană,
De trei zile-ncoace,
Gura nu-i mai tace,
Iarba nu-i mai place.
— Oiță birsană,
Tu ești năzdrăvană,
De trei zile-ncoace,
Gura nu-ți mai tace,
Iarba nu-ți mai place.
— Drăguțele bace,
Dă oile-n coace.
Mări, s-a vorbitu,
La apus de soare
Ca să te omoare,
Că tu ai oi mai multe
Multe și cornute
Și cîini mai bărbați
Și cai negri ne-nvâțați.
— Măi verilor, măi,
De mi-ți omori,
Să nu mă-ngropați
În cîmpul de mohor
Că prea mi-o fi dor.
Voi să mă-ngropați
În strunga de oi
Să fiu tot cu voi.
Măi verilor, măi,
În strunga oilor,
În jocul meilor.
Fluierașul meu,
Verilor, să-l puneți

În chiotarea stîinii.
Vîntul cînd o bate
Prin el o răzbate
Fluierașu-o zice,
Oile s-or strînge,
Ele și m-or plînge
Cu lacrimi de sînge.
Măi verilor, măi,
Voi cînd îți vedea
Pe măicuța mea
Pe cîmp alergînd,
Din mîndă-ndrugînd,
Din gură-ntrebînd :
— Măi ciobănași, măi,
Voi nu m-ați văzut
Un mîndru ciobănel,
Tras printr-un inel,
Fecioraș de-al meu,
Mustăcioara lui,
Spicul grîului ;
Ochișorii lui,
Mura cîmpului,
Două mure coapte,
Nu coapte la soare,
Coapte la răcoare.
Măi băieți, măi,
Sprincenile lui,
Pana codrului ;
Fețișoara lui,
Spuma laptelui.
— Mătușă, mătușă,
Noi nu l-am văzut
Dar am auzitu
Că el s-a-nsuratu.
Da' pă cine-a luat ?
Umbra codrului
Și-a pămîntului.
Au avut nuntași
Brazi și păltinași
Și i-au dus cununa
Steaua și cu luna.

(Culeasă de prof. Florica Albu, în 1966, de la Ana Borje, în vîrstă de 81 de ani. Com. Soveja județul Vrancea.

M I O R I Ț A

— Mioriță laie,
Laie bucălaie,
De trei zile-ncoace
Gura nu-ți mai tace
Ori iarba nu-ți place ?
— Ba iarba îmi place.
Stăpînașu-mi moare
Că el s-a vorbit
Ăi doi ciobănași
Unu-i ungureanu
Și unu-i vrincean
Și ca să te-ngroape
Tot în dosul stîinii,
Unde zac toți cîinii.
— Să-i rugați frumos
Ca ei să mă-ngroape
În strunga oilor,
În jocul mieilor,

Mielușei s-or juca,
Fluierașu' o cînta
Și dacă-ți vedea
O babă bătrînă,
Cu briul de lînă,
Întrebînd de mine
Prea bine să-i spuneți
Că m-a omorît
Ăi doi ciobănași.
Brazi și păltinași
Ei mi-au fost nuntași ;
Soarele și luna
Mi-au ținut cununa.

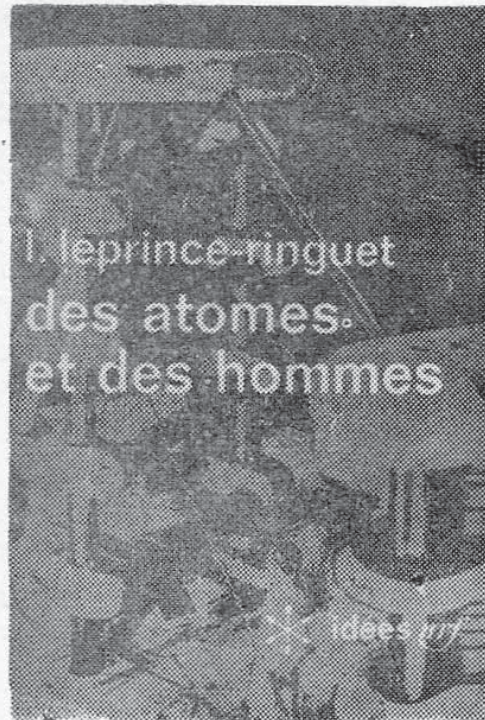
(Culeasă de membrii cercului de folclor de pe lângă Școala generală „Simion Mehedinți” — Soveja, de la Maria Cristea, în vîrstă de 83 de ani).

Bibliofilie

Cartea străină

LOUIS LEPRINCE-RINGUET:

Des atomes et des hommes

Atomistul francez Louis Leprince-Ringuet analizează în „**Atomi și oameni**” fenomenul fizicii atomice. El surprinde, în primul rând, lumea cercetătorilor din acest domeniu: problemele, ideologia și importanța cercetării.

În prima parte, face un scurt istoric al descoperirilor și, alături de el, schițează evoluția muncii de cercetare și a cercetătorului: de la pionierii micilor laboratoare, autorii descoperirilor întâmplătoare, până la complexele orașe atomice, populate de colective compacte de savanți. Lumea orașelor atomice e în continuă schimbare și avalanșa informațională impune noi specialități, limitează sfera de acțiune a savantului. Pentru ca omul să acționeze în profunzime, este necesară prezența activă (concentrarea totală asupra unei anumite probleme). Studiul fenomenelor microcosmice necesită această prezență activă, ea dă naștere colectivelor de atomiști. Cu cât acționează mai profund, specialiștii păstrează legătura cu întregul, dau noi explicații fenomenelor și colaborează cu toate științele pentru a găsi aplicații marilor descoperiri.

Problemele sociale sînt tot mai mult și problemele atomiștilor: ele devin adeseori obiectul dezbaterilor în cadrul congreselor de fizică atomică. Același principiu care a născut monstrul de la Hiroshima poate să transforme lumea într-o grădină, poate da hrană și acoperiș milioaneilor de flămînzi ai planetei. Totul depinde de utilizarea conștientă a energiei atomice. Pe de altă parte, explicarea gravitației, a interacțiunilor atomice va revoluționa știința.

Priviți ca oameni, savanții, stăpînii celor mai perfecționate mașini, sînt plini de prospețime, cordiali și receptivi la nou. Preferă muzica, pentru că se apropie foarte mult de tendința lor spre profunzime. Sînt sportivi pasionați. În timpul liber, practică, mai ales, tenisul și înotul. Sînt adepții purificării mintale prin mișcare. „Este neîndoielnic — spune Louis Leprince-Ringuet — că acești oameni ar putea influența profund destinele omenirii, destinele materiale, bineînțeles, dar și comportamentul general, intelectual, social și chiar spiritual” (pag. 218).

Tiberiu DIMA
anul II A

Pe cît de generală este rezerva unor publiciști contemporani față de tot ce e vechi în jurul nostru, pe aîft de constantă e goana lor după nou, după inedit în substanță și în expresie. Se întîmplă însă un paradox în scrisul literar care merită o clipă de meditație: de elemente foarte vechi, uzuale, banale chiar, din cuvinte obștești, deci care nu au nimic nou, se poate construi un stil, un cadru expresiv de cea mai aleasă noutate și originalitate. Cînd Eminescu schimbă o variantă veche, insuficientă pentru a exprima mai exact și mai nuanțat un amănunt al meditației, el căuta să dea, în mod imprevizibil, o forță nouă cuvintelor vechi, construind din ele o imagine nouă: „Intră-n cadrul de ntunerice / O iconă de lumină”, scrisese el despre apariția iubitei în odaia sa, dar, reluînd textul, învechind vocabularul, a înnoit astfel enunțul metaforic, față de care nu există poezie, cum spunea încă Aristotel:

„În privazul negru-al vieții-mi
E-o iconă de lumină“.

Există aici un zbor metaforic, luminos, al semnificațiilor mereu înnoite prin vecinătățile cuvîntului așezat cu inspirație și sensibilitate într-un context nou. Această regenerare a cuvintelor o face poetul prin scrisul său ales, valorificînd vechiul tezaur în sintagme plastice și sporînd astfel mereu zestrea semantică a cuvîntului de rînd; există astfel o contrapondere pentru acel cult al cuvintelor rare, pompoase, neologice, abstracte, abia intrate în circuitul vorbirii românești care sufocă emoția lirică și uscă fraza în jocul complicat al semnificațiilor.

Se confruntă deci două forme ale noutății indispensabile limbajului literar, și, din păcate, balanța înclină de prea multe ori către forme exterioare, către termenii rari, semn al artificului, pe care îl poate evita doar talentul innoibilării bogăției expresive a fondului vechi. „Meșteșugul scriitorului se răsfrînge, așadar, — scria Tudor Arghezi — la o închipuire activă și la un vocabular însuflețit de închipuire. Trebuie să fim atenți îndeosebi la cuvinte. Ele au tendință constantă de adormire. Le oboșește timpul, le decolorează graiul și scriitorii care se încălță cu ele le tocesc. Cuvîntul adoarme pe neașteptate în condei, atunci cînd l-ai vrea mai treaz... Cuvîntul trebuie rupt, mușcat, cres-

Prietenii revistei

EXPRESIVITATEA LIMBAJULUI LITERAR

de prof. dr. Gh. BULGĂR
Universitatea București

tat. Cuvîntul trebuie ștampilat. Ne permitem să povățuim pe fiecare cărturar să scrie, să îndrăznească. Practic, scrisul înmulțește cetitul și curiozitatea intelectuală care-i o stare de cultură“.

Șablonul, fraza fără relief, stilul amorf și fără noutate subminează însă starea de cultură, care trebuie marcată prin graficul mereu ascendent al calității limbajului literar. Cum se întîmplă în creațiile durabile ale geniului uman, acest limbaj trăiește din sinteza permanentă a tradiției și a înnoirilor impuse de ritmul civilizației moderne. Cîntul de mai sus demonstrează simbioza celor două coordonate ale originalității unui limbaj energic, frapant, personal, care și-a asociat la fondul comun, modelat în tipare stilistice expresive, termenii noi care vehiculează ideile timpului nostru. De aceea, excesul în singura direcție a noutății și sonorității cuvintelor rare, pompoase, abstracte și renunțarea la resursele stilistice, expresive, ale unui fond istoricopopular atît de eficace, dacă materia este dominată și recreată cu talent, ni se pare o practică păgubitoare pentru „starea de cultură“ despre care vorbea poetul. Iată în încheiere o frază modernă cu termeni neologici perfect integrați în mișcarea de idei, în plasma veche a limbii noastre străvechi: „Rostul pozitiv al criticii literare este în primul rînd acela de a ridica în conștiință, adică pe plan de luciditate, valorile de penumbră ale unei opere poetice“ (L. Blaga).

Cronica cercului literar „I. M. Rașcu“

● 6 decembrie 1974. Tinerii noștri creatori s-au întâlnit cu poetul ION IUGA. Reflectarea vieții în literatură și condiția poeziei patriotice au fost temele discuției.

● 19 ianuarie 1975. La Focșani, a avut loc un recital poetic susținut de membrii cenaclurilor literare din Brăila și orașul Unirii. Cu acest prilej, Alex. Mavro l-a evocat pe Mihai Eminescu, iar prof. Nicolae Ungureanu (Brăila) — pe Nicolae Labiș.

● 8 februarie 1975. Sala de lectură a Liceului „Unirea“. Am primit vizita poezilor: Violeta ZAMFIRESCU, Vera HUDICI, Barbu CIOCULESCU, Adi CUSIN, Ioan MEIȚOIU, Florin MUSCALU. Din producțiile lor, au citit oaspeții și elevii Virgil PANAIT, Constanța TAZLĂU, Maricel POPA, Adriana CHIRU și Doina NEAMȚU. Ședința a avut un pronunțat caracter de lucru. Pe scurt, redăm câteva opinii: „Sînt adevărați poeți aici, chiar formați și nu niște începători, cum se întîmplă de multe ori la întîlniri din acestea, cu tineri aspiranți. Aici se vede nu numai elanul, ci și gîndirea poetică“ (Violeta Zamfirescu); „Apreciez sensibilitatea tuturor celor care au citit, proprie vîrstei, proprie poeziei. Nu pot să nu remarc maturitatea expresiei și gîndirii poetului Panait. El este deja un poet format. Natural, va mai crește, își va îmbogăți cultura și mijloacele de expresie. Și ceilalți mi-au produs plăcere. Sînt sigur că, într-un viitor apropiat, îi vom citi în reviste, dacă nu cumva Panait a și început o colaborare“ (Adi Cusin); „Se împletește pe două fire orice muncă poetică: pe cultivarea propriei sensibilități și, în același timp, pe cultivarea poeziei, adică pe cultură. Cultura sporște și ea capacitatea de emoție a omului. Lectura poezilor e foarte importantă. E un îndemn“ (Barbu Cioculescu); „Vreau să aduc un omagiu îndreptățit, nu de circumstanță, școlii dv., tovarășului prof. Dima, despre care am auzit că se ocupă nemijlocit de editarea acestei reviste, să vă felicitez nu numai pentru ținuta grafică, ci și pentru felul în care este ea alcătuită, pentru varietatea și frumusețea ei. Vă sfătuiesc să vă adăpați neconștient la izvorul pururea viu, cum spunea cîndva Eminescu, sururea întineritor, care se numește folclorul și care scaldă din belșug cu lumina lui binecuvîntatele dv. plaiuri vrîncene“ (Ioan Meîțoiu); „Această sală are șansa să devină un motiv de istorie literară. Nu știu dacă aici poetul I. M. Rașcu își ținea serile de literatură cu Societatea «Grigore Alexandrescu». Oricum, astăzi se continuă o tradiție foarte frumoasă a școlii dv. și a școlii românești, în general. Mă bucur că, în Focșani, există niște tineri, care vor fi dacă nu toți poeți, vor fi mari iubitori de poezie, cînturari, așa cum și-au dorit“ (Florin Muscalu).

La sfîrșit, prof. Petrache DIMA a adresat întrebarea:

„CUM DEFINIȚI POEZIA?“

Violeta ZAMFIRESCU: — Un modus vivendi. Omul nu poate să trăiască fără ea. Mai mult nu știu ce să spun despre ea. Dacă aș ști, n-aș mai scrie. Noroc că nimeni nu știe.

Adi CUSIN: — Am să răspund prin versurile Magdei Isanos:

„Cînt ca privighetorile oarbe
Nu știu, eu sorb cîntecul, sau el mă soarbe“.

Barbu CIOCULESCU: — Arta cea mai ambițioasă și cea mai fragilă, în același timp.

Ioan MEIȚOIU: — Poezia țe-ar putea să fie decît o chemare care ne tulbură mereu. Pornește din inimă și se transmite inimilor.

Florin MUSCALU: — Știu eu? Cred că este cel mai frumos și cel mai tragic lucru de pe lumea asta. Cred că este arta totală.

Cu prilejul sărbătoririi centenarului bibliotecii Liceului „Unirea”, tovarăşa profesoară **Valeria POPESCU** a realizat în sala de lectură o impresionantă și sugestivă friză decorativă pe tema „Muzele (fiicele memoriei) în prezența lui Pallas Athena”.

Literatură universală

MAHABHARATA

NALA ȘI DAMAYANTI

În marea epopee indiană „Mahabharata”, în Cartea a III-a (din cele 18), se află un episod numit „Nala și Damayanti” considerat, pe drept cuvânt, cel mai frumos, mai moral și mai plin de poezie din epopele vechii literaturi indiene.

Este vorba despre dragostea dintre regele Nala, stăpînul țării Nishad și frumoasă prințesa Damayanti, fiica regelui Bhima ce se căsătorește în cadrul unor solemnități swayavara, la care iau parte ca pretendenți și cîțiva din marii zei ai pantheonului vedic. Nala este ales ca soț de către Damayanti. Aceasta alegește strîngețe ura zeului Kali, zeul nenorocului, care, speculînd patima lui Nala pentru jocul de zaruri, îl face pe acesta să-și piardă la joc întreaga sa avere, precum și regalul.

Din pricina aceasta, Nala și soția sa sînt alungați din țară, fiind nevoiți să trăiască prin terifianta pădure tropicală, plătii de fel de fel de primejdii.

Chinul de renunțări, Nala își părăsește soția într-o colibă din jungla, ea trebuind să înfrunte singură mai decît o perioadă de cîțiva ani tot chinul despărțirii cît parte pe o perioadă de cîțiva ani tot chinul urmează. — un și primejdii de fel de fel. În episodul ce urmează, — un fragment din Cîntul XIII — este povestită călătoria reginei Damayanti alături de o caravană de negustori și atacarea acestei caravane de către o turmă de elefanți săbaticii.

Un fragment din „Nala și Damayanti”, din Cîntul IX, l-a tradus și George Cosbuc în a sa Antologie Sanscrită, fragment ce numără 80 de versuri. Episodul tot are 26 de cînturi și numără aproape 5.500 de versuri.

Acest episod a fost tradus în multe limbi europene ca: germană, engleză, franceză, rusă, italiană.

Nimic în limba germană se găsește 8 versiuni: Holtzman, Bruce, Brockhaus, Ruckert, Kosegarten, Lobedanz, Kellner, Meier.

În franceză, cea mai cunoscută traducere este a marelui orientalist Sylvain Levi.

Traducerea românească se află sub tîpar la editura „Albăniștii” în colecția Lyceum și are un studiu introductiv de orientalistul român Constantin Daniel și o prefață semnată de bucuria Malita.

I.L.P.

Porni la drum cu ei, în fața sa,
Întrecuta jungla tremată
Cu înclăcîri de ierburii și copaci...

— Intrat în ea, cu greu te-ai desfacei.
Așa se împletise cu mîgălaie
A ierburilor plasa vegetală
Dar iată că acolo-între lanț
Neguștorii marii caravane
Au fost zarii în depărtare, cum,
Schlepa, de-argint, alăturea de drum,
Un lac smălat cu nufere de omăt;
— Se întindea în zare pînă-năi,
Înmirezmînd văzduhul cu parfum:

Părea o plăcintă ca de dum,
Cînd grațios își lăgăna alene,
Cu-adormitoare togoane de apă,
— Făcînd bătrîne și poezie pe mal,
Și flori frumoase, lăzăr însoțitoare...
În pomi, se îndolcau la lîmbul soare,
Mîștonase fructe pline de sîmne,
Pe crengi stufosae, pasău policoame,
Se-aveleau cu-și trînturea Joe;
— Pirăie împozi, recă, de loc în loc,
Improvizău văzduhul cu acoare;
(Privitor, divină desătură,
Priveliștea aceasta în era)
— Și cum prinse în a lăra,
Iar bietele-aurabile de poră,
Cereau acum, pentru a că-ora? —
Băgăz pentru odîna și la

Neguștorii, omieți, și asini
Și elefanți, și aluși, și călari,
Sub ocrotirea arborilor mari,
Cătară loc de tîna și pas;
— Era un ceas de-ameuzînd te-ai
fi tras
La adăpost, din noaptea o petreci.

Lăsară nesfîrșite poteci
Pînă-n zori,
Să doarmă-n pașe, pînă-n zori,
Iar cel mai mare dintre
Dădu poruncă-nară pe-
mas.

Am atînat un foc, și la mas,
Au mai rămas o vreme, să-ai cînduță,
Cădea o noapte caldă, cămăță,
Iar erugii ei, urînd că-șoroe,
Se îndrepta spre cealaltă mijloc,
Învăluind cu lînghe poteci.

În somn adînc eăzuse căvănă,
Cînd din tufis au izbușu gîganii,
O turmă de săbaticii elefanți,
Ce cobora spre lac, în vînt.

Fluidele lui Madă, — năvălat,
Îl răcoalea viclean, ca țigăie,
Cu neastîmpăr viu, de țigăie.

Văzură caravana, de deșe,
Și oamenii, în somn, la moarte,
Au năvălit spre dinții lor goană,
Înnebunîți de dor de-măiere.

Întreaga turmă-a început să zbiere,
Cuprînsă de o sete grea, de sînge,
În care-ardeau dorurile nădînge;
— Și alergau... În fuga lor, nimic
Nu mai putea a-i domoli un pic,
Așa era cumpăta goana lor;

Părea că s-au surpat, detunător,
În munte, stînci, cu grea rostogolire,
Formînd apoi la vale, în neșire.

În furie nebună-au răscolit
Orice tufis, și cine-a îndrăznit
Să fugă către lac, cătînd scăpare,
A fost călcăt de turmă în picioare.

„Vai, vai! strigau de groază negustorii,
Sîmțînd într-înșii spaima și fiorii,
Cînd încă mai răgeau spre acuzîșgîrui,
Prin junglă, spre acerițele tufișgîrui,
În care caravana fu arivă,
De colț de elefant, sau de copții,
Ori amorcii de trompete lor mari...
— Cămie multe, zece de cămăli,
Și caii toți care purtau poveri,
Cătînd să scape, cei ce-aveau averi,
Se udeau ei între ei, buimaci,
Lovindu-se de stînci, sau de copaci.
— Cădeau de spăimă, unii, la pămînt,
Ori în prăpăstie se-aruncău tîpînd,
Că pînă-ură, negustorii și vite,
Se prăpădiră-n chipuri feturite;
Din tot ce-a fost, printr-un cîndat.

„Vai, vai! strigau de groază negustorii,
Sîmțînd într-înșii spaima și fiorii,
Cînd încă mai răgeau spre acuzîșgîrui,
Prin junglă, spre acerițele tufișgîrui,
În care caravana fu arivă,
De colț de elefant, sau de copții,
Ori amorcii de trompete lor mari...
— Cămie multe, zece de cămăli,
Și caii toți care purtau poveri,
Cătînd să scape, cei ce-aveau averi,
Se udeau ei între ei, buimaci,
Lovindu-se de stînci, sau de copaci.
— Cădeau de spăimă, unii, la pămînt,
Ori în prăpăstie se-aruncău tîpînd,
Că pînă-ură, negustorii și vite,
Se prăpădiră-n chipuri feturite;
Din tot ce-a fost, printr-un cîndat.

A mai rămas, o Rege, prea puțin.
Urîna cuprîngi de furii monștrii grei,
Că lumie vîră, toate trei,
De atî vacarm, suînd în necuprîns:
— Apoi, un foc săbatic s-a încins
În tabăra întreagă, și ardea.

Nedormitul foc, se întîndea
Învăluind în fum pădurea toată,
— „Uitați-vă, ce răciră se arată,
De pretutîndeni, împrejur, arzînd!

Fuștii, adăpostii-vă curînd!
Aseundeți bogățiile! Pe toate!

Bijuterii, comori și nestemate,
Lăsați-le! Acum sînt ale noastre,
Smarnăde verzi, safirele albastre,
Că tot cădea-vor fiăcărilor pradă!”

Așa și strigau, cînd alergău grămadă,
Înspăimîntați, fugînd care-ncoțre,
Cercînd să se salveze unde s-o
Putea, oriunde, acolo-n vreun ungher.

Striga din cînd în cînd cite-un stră-ștr:
„Fricioșilor, ghîndiți-vă la tot
Ce ai văzut, Altmînterea socot

Că scrumul s-o alege, și năpasta,
De toată bogăția noastră, asta.

În zori de zi, sub cerul înroșit,
Orbîndu masacru lui stră-ștr,
Cînd încă, Damayanti se trezi,
A tremurat de groază, cînd zar,
Priveliștea cumpăta, sîngerosă.

— Au cum de-a fost atî de nemiloasă
Această soartă, ce, cu dîșmănie
A arătat astia cînoșie.

Că lumie, pe toate trei, deodată,
Le-a îngrozit cu fața-l blestemată.
Cînd încă, a privit mai de aproape,
Au prins să-i cîrăga lacrimă din picăoșie.

De multă groază, care l-a fost dat
S-o vadă-acum, în zori, în a ei față.
Dar cămălii ce-au scăpat cu viață
Și n-am cîștat prin dar și prin cuvînt.

„De ce s-a lîngmîpat acest măcel?
Ce fapte oare, am săvîșit, netrebnicii?
Am n-om fi fost cu-adevărăt cucernicii?
Și n-am cîștat prin dar și prin cuvînt.

Pe marele Kuvera, zeu sfînt,
Ce săpînește-a lumii bogății,
Ei, fiul lui Vîcravas, ori mai știi,
Yakshasilor, noi au pe-au dăruit,
La ceas de jorici, ce-am zăgădit?
Ori gențile poate, cele rele,
Au scoțit că-ș prea puțin acele
Prinosuri ce le-am ars pe jar, pe

ruguri,
De-au folosit astof de viclesuguri,
Mereu nemulțumii de tot ce au.

Ori poate astrologii noștri n-au
Mai putut cei ce scrier-n astre.

— Au cine titelul bolilor albastre,
L-au cercetat, o zei, ca să ne spună,
Ce taine stau în ete și în lună,
Și care oare nu le era pricinile?”

Iar unul dintre ei, mai banușelie,
Grăi astfel: „Eu cred că-ș vinovată
Această creatură blestemată,
Care ne-a spus ascără cum că și-a

Fur prăpădit bărbatul undeva,
Așjădere copiii și părinții
Comoriile de aur și argintii,
Și a venit la noi, în caravăna,
Dar poate, frumusețea-e vicleană,
Că s-ar putea, vestimîntu-l, de nebună,
S-aseundă-o față, alta, de mincună,
Că să ne ducă astfel în lăștia?

Poate că este magie plămăuită
De vrăjtori, ce ne-au dorit pitearea.
— Au cine ne trimise sălucirea,
Că-l lucru diavoleș și necura,
Tot ce s-a fost alcea împlîmptat.”

În românește de:
Ion Larian POSTOLACHE,
(fost elev al liceului „Unirea”
Charlotte FILIȚI)

Colecții și colecționari

(Urmare din pag. 335)

Serban Cioculescu: Am să vă prezint câteva din cărțile mele așa-zise rare.

Corneliu Dima-Drăgan: Din cartea românească veche, ce aveți, tovarășe profesor?

Serban Cioculescu: Biblia lui Șerban, Cartea de învățătură, am incompletă Cazania lui Varlaam, Psaltirea în versuri... câteva cărți brincovenesti, dintre care una cu ex-libris-ul, cu pecetea lui Constantin Brincoveanu.

Corneliu Dima-Drăgan: Biblioteca universitară din București a descoperit, în colecțiile sale de la Filologie, Biblia lui Șerban, al doilea exemplar dăruit de Brincoveanu mănăstirii Horezu, cu aceeași pecete.

Serban Cioculescu: Eu am un exemplar unic. Biblia mea, descrisă în parte de Șerban Greceanu în *Cronica Brincovenească*, într-o notă, a aparținut unui boier de-al lui Brincoveanu, Hiera Brezoianu. Pe locul familiei sale s-a clădit, la mijlocul secolului trecut, Teatrul Național, distrus de bombardamentele hitleriste de la sfârșitul lui august 1944.

Pe urmă, această carte a aparținut lui Gavril Drugănescu și are o inscripție a evenimentului întoarcerii din Rusia a fiului său, care plecase împreună cu Toma Cantacuzino și cu Dimitrie Cantemir. Aceste inscripții măresc, firește, valoarea cărții.

Zic că este cea mai frumoasă carte românească, pentru monumentalitatea ei. E tipărită pe două coloane, cu inițiale frumoase, cu literă, care, pe urmă, s-a numit literă brincovenească. Exemplarul meu a trecut prin incendiul din 1847. A fost udat de tulumbagii și apoi uscat foaie cu foaie. Cu toate acestea, nu este putred. Numai ultimele foi au oarecare mucegal. Este extrem de bine păstrat.

Petrache Dima: Rosetti spune *) că Ion Barbu, înainte de a muri, ar fi vrut un exemplar al Bibliei lui Șerban.

Serban Cioculescu: Să i-l pună pe piept... Era o pagubă mare...

Petrache Dima: Cam câte exemplare credeți că au fost trase?

Serban Cioculescu: Eu cred că au fost trase o mie. Era un tiraj foarte mare.

Ceva mai veche este această carte tipărită la Lyon, în 1697, *Origines et occasus Transilvanorum*, celebra lucrare a lui Laurentiu Toppelin de Medias. Ea are un ex-libris și e foarte prețioasă prin gravurile care înfățișează români de acum trei sute de ani.

Am și *Istoria Imperiului otoman* a lui Cantemir, cu autograful marelui bibliofil, care a fost

Constantin Mavrocordat. Constantin Mavrocordat nu a fost numai cel mai mare bibliofil român al secolului al XVIII-lea, dar și unul dintre marii bibliofili europeni. El a primit — știe acest lucru, desigur, prietenul Corneliu Dima-Drăgan — oferte scrise din partea unor mari anticari care strungeau cărți pentru reșii Franței și pentru marii bibliofili francezi. El a refuzat. Biblioteca i-a fost, pe urmă, în parte, păstrată (la Biblioteca Academiei Române și la Liceul din Craiova), în parte, risplădit.

Fără îndoială, noi ne mindrim cu acești mari bibliofili, care și-au câștigat o faimă europeană prin cărțile lor. Dar nu este suficient să ne mindrim, ci să-i și imităm, să ducem mai departe bibliofilia, să ducem mai departe călutul cărții frumoase și răspîndirea ei în rîndul tineretului studios și în rîndul tuturor iubitorilor de carte frumoasă și rară.

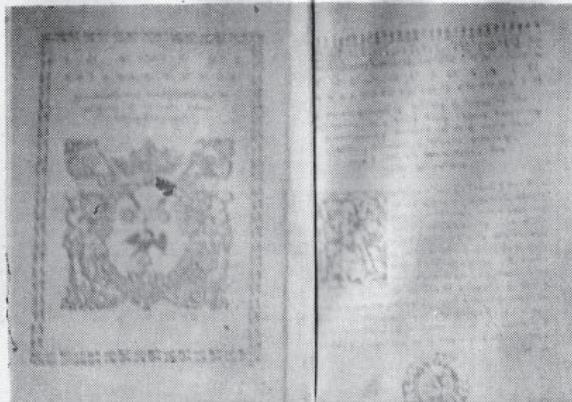
„BLESTEM MURIND PE REGELE TEUTON”

Cardas a publicat în „Viața românească”, acum vreo 10 ani, sau chiar mai puțin, un es-tament pesimist și răzbunător al lui Macedonski, din care redacția a tăiat sfîrșitul. Și eu am exemplarul original, unde cere ca să nu fie îngropat în România:

„Simțindu-mi moartea apropiată, pun sub paza lui Dumnezeu pe copiii mei preaiubiți cu credința că ei le va fi mai folositor decît am

putut să le fiu eu. Rog pe prealubita mea consoartă să nu-i învețe carte multă, ci să caute să-i înmîneze la un alt meștersug (scrie ca croncarilor „meștersug”) oricare ar fi el spre a putea să-și cîștige hrana zilnică în orice țară. De la copiii mei preaiubiți cer, cînd vor fi vîrstnici, să părăsească țara, unde am suferit și să caute să-și facă patrie nouă. Regret că versurile mele le-am scris în românește, dar am fost născut și crescut aici și mi-am iubit țara mai presus de mine. Nu cer distrugerea lor, pentru că va veni poate o zi cînd modul cum am înțeles eu frumosul va fi folosit pentru înălțarea inimilor. Doresc României fericire, cu toate că m-a adăpat cu amar și că a fost pentru mine o mamă cu adevărat vitregă. Doresc ca corpul meu sau, dacă nu se va putea aceasta din cauze materiale, ca rămășițele mele să fie ridicate mai tîrziu și înmormintate afară din pămînt românesc. Voi să fiu mormînt cu simplitate, dar după toate poruncile bisericii. Mor crezînd în Dumnezeu și în viața viitoare, veșnic reînnoitoare prin moarte. Cer ziarelor care m-au înjurat toată viața să nu mă laude după moarte.

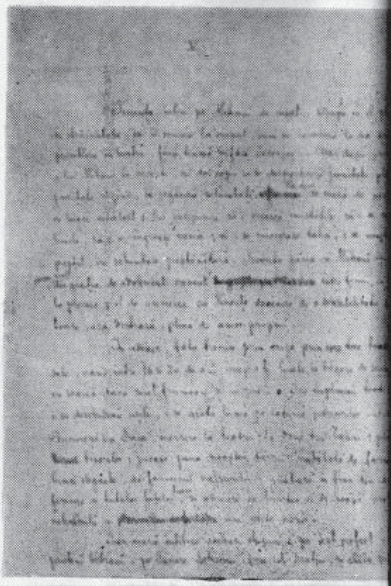
Panoplia dogmatică cu pecetea lui Constantin Brincoveanu.

Nu volesc la înmormîntarea mea să mă reprezinte. Nu volesc nici o delegație, nici delegații de studenți. Mîrind pe regele (cred că era teuton) coboritorii lui neam de neam. Iertă-mi-au făcut rău, dar plec disprețuind că n-am putut să fac mamei mele pe

Academician

SĂ DUCE

alor mei o viață mai fericită. Nu voiesc bani
materiali pentru înmormintarea mea. Rog pe
Alexandru și pe Nichita, îngerii mei preaslă-
viți, să creadă că n-am murit și că sufletul meu
veșnic va veghea asupra lor și le va însufla
biene. Mulțumesc celor care nu m-au lăsat să
mor cu desăvârșire de foame, căci au fost zile
când nici eu și nici consoarta mea, nici copiii

lișanu, i-a făcut acest desen și autograful lui
către Cerna, iar pe dos, este interesant, cu pa-
tru zile înainte de a muri, el îi mulțumeste lui
Cerna pentru buna opinie pe care a avut-o pen-
tru versurile lui Mateiu apărute cu câteva zile
înainte în „Viața românească”: „Iubite Cerna,
îmi place a crede că nu exagerezi peste mă-
sură dintr-un exces de magnanimitate și că în
încercările băiatului meu poate fi și ceva real
care te-a atins inspirându-ți interes și simpatie.
Îți mulțumesc pentru el care nu știe încă ce
prețios suflaj a avut noroc să obțină și te sa-
lut cu toată prietenia ce mi-o cunoști. Al du-
mitale, cu părințească dragoste, Caragiale.
5-18 Iunie” — și el a murit în ziua de 9.

Aici este un lucru inedit încă, transcris de
măna lui Caragiale, testamentul original al su-
rorii lui Caragiale, unde sfârșitul sfârșit de el,
l-a transcris aici; deci aceste 6 rânduri sînt de
măna lui Caragiale și celelalte de mîna suro-
rii lui, Lenca-Elena.

Prin acest testament, el lăsa averea sa celor
trei copii ai lui Caragiale, plus unui copil al
actorului Mircea Demetriad. Caragiale, venind
de la Berlin, unde aproape i se epuizaseră ba-
nii, a convins-o să-l facă pe el legatar univ-
ersal. De aici l-a urit de moarte Mateiu, pentru
că Mateiu, care avea în acel moment 20 de ani,
ar fi moștenit 40 000 lei aur și, fiindcă n-a pu-
tut moșteni acești bani, l-a urit de moarte și
totdeauna a scris despre tatăl său cu ură și cu
dispreț.

Acum iar ceva inedit, Caragiale a fost la
sărbătorirea ASTREI, la Blaj, în vara lui 1911,
și pe aceste două fol, el și-a scris itinerariul și
tot ce-a făcut în acele zile. Începe așa: „Vineri
după-amiază, la 421, grădina zoologică cu tîrîrul
Finsol. Vedeti că siliceste cuvintele, vorbește
de Cella Delavrancea, de toți pe care i-a cunos-
cut în drum, e completat cu creionul și scris cu
cerneală. „Căldură pe drum pînă la apusul soa-
relui”.

Corneliu Dima-Drăgan: Intenționați să con-
tinați seria Inedite Caragiale?

Șerban Cioculescu: Știu și eu? Dacă mi s-
public studiul și documente ar mai fi ceva de adă-
ugat.

Mi se pare că mai am ceva interesant, aici Da.
La Duiliu Zamfirescu am ceva extrem de intere-
sant. Au fost mobilizați ambii lui fii, în 1916.
El are o pagină de dragoste părințească, într-o
devar emoționantă. Zice așa: „Pe canalul Sulina,
5/18 septembrie 1916. (Începuse războiul de o
lună). Astăzi pleacă și băiatul meu al doilea,
Lascăr, fără să-l văd. Călătorind singur în cabina
vaporului, citesc o viață a lui David Friederich
Strauss și mă mir cum este cu puțință să tră-
iască oameni care să aibă copii și să nu se to-
pească de durere pentru dișorii. Eu nu ndrăznesc
să spun în ce profunză mirare sufletesească mă
găsește în ce profunză mirare și durere.”

care să meargă în război. L-am și cîntat cînd
nu-l aveam, dar astăzi cînd mi l-a dat Dumnezeu
tocmai așa cum îl doream, iramos, plin de haz,
și de talent, pornit la război să ia Transilvania,
astăzi, mă trdusc ca un nefericit. Iar astăzi
pleacă și băiatul al doilea. Acesta este un copil
plin de suflet, plin de avînt generos, fără mo-
turi și fără laudă, care va căuta să fie totdea-
na la locul primejdiei, cu un așa de adînc simț
al datoriei, încît nu se dă în lături de la nici
un sacrificiu”.

Și acum o întîmplare din timpul cînd își fă-
cea serviciul militar: „Pe cînd era plutonier în
regimentul 11 artilerie, ieșit din școala militară,
colonelul regimentului, un nevropat furios, a ri-
dicat cravașa asupra lui. Copilul meu i-a prins
cravașa și i-a sălătat foarte respectuos, roșin-
du-și numele răspicat: „Domnule colonel, mă
numesc Lascăr Duiliu-Zamfirescu. Nebunul s-a o-
prît”. E o pagină inedită.

Și lată acum și un desen, un desen în peniță
un monument grecesc, sau nu, mai curînd de la
Roma. Și pe dos schița unui poezii.

Și, în sfîrșit, mai am de el, un lucru care o
să vă amuze, am mai multe, aici, bunăoară, am
un număr de pagini autografe din „Tănase Scă-
tiu”, exemplarul dat la tipar.

Corneliu Dima-Drăgan: Cînd deschideți casa
memorială Duiliu Zamfirescu, la Focșani?

Petrache Dima: Cred că în cursul acestui an.

Șerban Cioculescu: Prietenul său, Trandafir
Djuvara, l-a scris niște versuri satirice:

„Venetia, 31 Iunie/12 august 1891.

De vei vedea un june scăpărilor ca norii,

Grozav în întreprinderi, dar în deprinderi turc

Să știi că Petrascu, dină piept cu autorii,

Iar cu autohtonii dînd... nu știi ce mă-ncurc...”

Corneliu Dima-Drăgan: Mai aveți multe in-
edite?

Șerban Cioculescu: Am inedite, nu multe.
Niciodată nu ai multe. Bunăoară, acel testament
este parțial inedit. De Caragiale am avut foarte
multe, dar am mai dat.

VIAȚA MANUSCRISERELOR EMINESCIENE POATE FI PRELUNGITĂ

Corneliu Dima-Drăgan: Cum vedeți păstrarea
și transmiterea caietelor Eminescu, acest fond de
aur al Bibliotecii Academiei?

Șerban Cioculescu: Eu cred că s-ar putea re-
produce după sistemul după care se reproduc
facsimilele scrisorilor, în culoarea respectivă a
hîrtiei, într-o hîrtie absolut similară și așa fel ca
să se păstreze în condiții bune. Adică un o-

Aceste manuscrise valorează, după mine,
oane și pentru a fi salvate putem investi
va milioane pentru reproducerea celor
13 000 de fol, de pagini, scrise de Eminescu.

Petrache Dima: La Muzeul literar și
produceri?

Șerban Cioculescu: La Muzeul literar și
ziua rotundei de la 13 Ianuarie 1975, am
două originale, dar seara le-am luat îndărăt
ven și citeva reproduceri fotografice, care
de mîna întii. Dar, în orice caz, pot fi fo-
de cercetători.

Corneliu Dima-Drăgan: Și la Biblioteca A-
miei au fost expuse originale. Au fost zil-
tive pentru cultura românească...

Petrache Dima: Nu vom uita niciodată
ore, pe care ni le-ați dăruit. Vă mulțumim
invităm la premiera filmului.

Șerban Cioculescu: Cu toată plăcere
(Text prescurtat, înregistrat pe bandă
tucă).

Șerban Cioculescu: MAI DEPARTE CULTUL CĂRȚII FRUMOASE!

mi n-am mîncat pînă seara. Adio, copiii mei,
adio, iubită mamă, adio, iubită și virtuoasă to-
varășă a vieții mele, Alexandru Macedonski”.

În zădărnici!

Am făcut cadou lui Marino un album al lui
Macedonski — n.n. din literatură, unde avea o
autografe frumoasă detestabilă; el, care,
pînă la urmă, a scris remarcabil în franceză,
cu o mare corectitudine.

Am făcut cadou și lui Caragiale. In-
ter-

Monografia

Liceului „Unirea“ (III)

MOMENTE DRAMATICE

Problema vitală a gimnaziului focșănean a fost, în primii ani ai existenței sale, aceea a localului și a întreținerii sale.

O listă de subscripție publică în vederea întreținerii fusese deschisă încă din iulie 1866, dar ea se acoperea cu multă greutate. În martie 1866, abia se strinsese suma de 776,20 lei (cursul focșănean) pentru fondul necesar întreținerii gimnaziului. Printre cei ce subscriseseră, găsim și numele de Lascăr Zamfir, tatăl lui Duiliu Zamfirescu.

Construirea localului rămăsese lărăși pe primul plan. Era vorba ca localul gimnaziului să se clădească pe terenul Minaștirii St. Ioan (așa cum de altfel s-a și realizat, începând din 1881), dar mai erau și alte proiecte.

Intr-o adresă a Comitetului permanent al prefecturii jud. Putna, din 21 iunie 1866, se vorbește despre locul lui Gavrilă Stamatin (loc scos în vânzare la licitație, pentru o datorie). În „Gazeta de Focșani“, trebuia să apară o publicație în acest scop, iar comercianții din Focșani, care promisese că vor contribui la cumpărarea terenului „să se lină de cuvint“ (Arhivele statului, dosarul 7 — fila 101).

Negustorii nu se lină însă de cuvint, iar prefectul cere să nu se mai insiste pe lină ei (dosar 7 — fila 129).

Nici arhitectul Inginer al orașului, **Gaetanovici**, nu întocmise încă la acea dată planul și devizul construcției localului, așa că gimnaziul va funcționa în anii 1866-1881, în trei localuri închiriate de primărie, cel dintâi fiind, așa cum am văzut, localul proprietate a Sultanei Miloș.

Anul școlar 1866-1867 începe în condiții dramatice pentru gimnaziul din Focșani. Înființarea clasei a II-a necesită numirea a încă doi profesori. La 14 septembrie 1866, se face o intervenție în acest sens pe lină Ministrul Instrucțiunii Publice (Arhiv. Stat. dosar 7, fila 151).

Răspunsul Ministerului este descurajant: nu este prevăzută în bugetul statului suma pentru înființarea clasei a II-a la gimnaziul din Focșani. Totodată Ministerul cere să se comunice dacă comuna ia asupra sa aceste cheltuieli, pentru a lua măsuri în consecință, ca privire la înființarea clasei a II-a și la numirea a încă doi profesori pentru această clasă. (Dosar 7/1866, fila 161, 162).

În ședința Consiliului comunal din 13 septembrie 1866, luându-se în dezbateră această chestiune, s-a decis întreținerea și pe mai departe a gimnaziului, inclusiv clasa a II-a, „spre a nu rămâne infructuoase cheltuielile întreținerii lui pină în prezent și pentru că astfel s-ar aduce nu numai o mare nemulțumire domnilor cetățeni, dar și o lovitură materială și morală“ (loc. cit., fila 161, 162).

S-a hotărât, de asemenea, în consiliu ca, pină la susținerea gimnaziului de către stat să contribuie și Comitetul permanent al județului cu jumătate din cheltuielile necesare întreținerii gimnaziului „ca unul ce nu este înființat numai pentru acest oraș, ci în genere pentru tot districtul care are trei școli primare de unde cei mai mulți absolvin clasele au venit la acest gimnaziu“. (loc. cit., fila 161-162).

La 23 septembrie 1866, cetățenii intervin pentru menținerea gimnaziului. Amintind că cele două școli primare de băieți și gimnaziul din oraș sînt insuficiente „pentru însemnătaea comunei noastre“ memoriul adăugă: „desi insuficient, totuși ar fi trist cînd ar trebui să ne lipsim de binefacerile gimnaziului, cînd copiii noștri s-ar vedea constrînși a întrerupe cursurile începute în clasa I-a gimnazială, și alții odată ieșiți din clasa a IV-a a școlii primare n-ar mai avea în comuna noastră nici un mijloc pentru dezvoltarea lor intelectuală“. Cetățenii întreabă dacă nu e de datoria comunei să ia asupra sa întreținerea gimnaziului: „orice obiecțiune că nu sunt bani, n-ar fi decît un trist

sare pentru întreținerea gimnaziului s-ar putea găsi, chiar de ar rămînea unele interese ale comunei mai puțin grave nesatisfăcute“. Cetățenii cer ca să se intervină pe lină Consiliul județean Putna pentru a participa la susținerea gimnaziului, fiindcă „nu numai orașul nostru, ci și districtul se interesează de soarta gimnaziului“ (Arh. stat. dosar nr. 7, fila 166).

Memoriul este iscălit de 98 persoane, din cele mai notabile, printre care Voinov, Grigore Bălănescu, Cottescu, C. Robescu, Lascăr Zamfirescu etc.

Am văzut mai sus că Primăria acceptă să întrețină mai departe gimnaziul și să plătească profesorii și în cursul anului școlar 1866-1867, cu condiția ca județul să ia asupra sa jumătate din cheltuielile necesitate în acest scop. Tocmai în aceste împrejurări cînd soarta gimnaziului era în joc, profesorul Ștefan Neagoe înștiințează primăria că a fost transferat („permutat“) la Birlad.

Era o adevărată lovitură, dat fiind prestigiul de care se bucura în orașul Focșani. Primăria roagă pe profesorul Ștefan Neagoe „în numele obștei și al comunei“ să continue lecțiile la gimnaziu pină la deciziunea definitivă a Domnului Ministru respectiv căruia i s-a raportat telegrafic în numele orașului ca să vă mențină localul“. Pină la plecarea sa, directorul Neagoe mai are prilejul de a înfățișa într-un raport starea proastă a localului, aceasta pe cînd urmărea „primirea continuă a noilor studenți“ (Arhiv. stat. dosar 7, fila 174 și urmă).

În sfîrșit, Ministerul anunță printr-o telegramă că „pentru prosperarea gimnaziului și înzestrarea lui cu profesori capabili și deopotrivă stimai de orășeni ca și domnul Neagoe au fost numii doi profesori pentru a preda la gimnaziul din Focșani: N. Tipei și I. Albini“. Aceștia aveau titlul provizoriu de profesori suplینitori pină la facerea concursului“. Cel dintîi, N. Tipei, trebuia să predea limba latină și română, istoria, geografia și religia la ambele clase ale gimnaziului, iar cel de al doilea, I. Albini era numit pentru a preda matematicile și fizica, limba franceză și desenul. N. Tipei fost institutor superior la școala primară din „Focșanii sudici“, prima și direcția gimnaziului, (loc. cit., fila 188).

La 16 octombrie 1866, directorul Tipei arăta într-un raport necesitatea numirii unui profesor de limba franceză, fiindcă spune el — Albini nu poate, din cauza supraaglomerării de obiecte, să predea și limba franceză.

Examenul de sfîrșit de an s-a desfășurat între 10-15 iunie 1867, cu deosebit fast. „Gazeta de Focșani“ tipărește următoarea invitație: „Onorabilul public este rugat ca să binevoiască a asista la examenul general al anului școlar 1866-1867 ce începe, la gimnaziul de aici, sîmbătă în 10 și ține pină la 16 ale curenteii luni lunie“. Urmăză programa examenului. Solemnitatea împărțirii premiilor — anunță directorul Tipei — se va ține în ziua de 29 iunie în localul gimnaziului“ (Arhiv. stat. dosar 42/1866, fila 63).

Încă din ziua de 23 mai 1867, directorul se interesează de înființarea clasei a III-a și cere să se intervină numirea a încă doi profesori: unul pentru limba română și dreptul administrativ și altul pentru limba franceză, desen și caligrafie. Ministerul Instrucțiunii răspunde — adresîndu-se primăriei — că în bugetul statului pe anul 1868 se va trece și remunerarea profesorilor de la clasa a III-a, „pină atunci, însă, veți binevoi domnule primar a continua cu întreținerea gimnaziului din fondurile acelei comunei“ (Arhiv. stat. dosar 42, fila 97).

La 24 noiembrie sînt anunțați noii profesori: M. C. Codreanu și I. Gurău. La sfîrșitul anului 1867, un focșănean, Ștefan Mincu, se oferă „a da lecțiuni gratis, pină la votarea bugetului“ la catedra de desen de la gimnaziu. Așa își începe cariera de profesor de desen unul din cei mai distinși intelectuali ai Focșanilor, carieră care se termină în ianuarie 1896, cînd — la 51 de ani — Ștefan Mincu moare pe neașteptate.

Existența de început a gimnaziului era pusă în fața a două probleme grele care trebuiau rezolvate: a) salariile profesorilor și întreținerea școlii și b) găsirea unui local potrivit pentru desfășurarea în bune condiții a procesului instructiv-educativ.

Prof. Gh. CHIRIAC

(Va urma)

Întâlniri

După 20 de ani

Este greu să descrii sentimentele și emoțiile revederii absolvenților liceului nostru, din 1954, clasa a X-a A. Aveam, atunci, doar 16-17 ani! Eram primii absolvenți de liceu care pășiserăm pragul școlii imediat după 23 August 1944...

Cărți se găseau greu... Materiale didactice, puține... Tocul cu peniță, călimara cu cerneală ne-au fost tovarăși pînă la „maturitate” azi bacalaureat...

Și am învățat!

Azi, Liceul „Unirea” din Focșani poate fi mîndru de absolvenții săi din promoția anului 1954: 1 conferențiar universitar, doctor în științe matematice, 4 ofițeri superiori, 14 profesori, 2 medici, 13 ingineri, iar ceilalți 14 din promoție au urmat toți școli tehnice postliceale.

Prof. Aurelian AXENTE,
absolvent al Liceului „Unirea”,
promoția 1954

Istorie literară

I. M. RAȘCU

— *inedit* —

Fabrica în serie a expresiilor a mai lansat pe piață — de foarte multă vreme — zicerea notată mai sus.

Ca și sora ei verbală: la un moment dat, care intervine în orice narație ceva mai dezvoltată și aceasta și-a croit un drum comod, deși — spre deosebire de cealaltă care e mai banală — prezintă adesea nuanțe de absurditate, în ceea ce privește sensul sau accepția ei din felul în care e întrebuințată sau așezată în frază.

Aspect numai banal:

„Într-o bună zi, amicul vine la mine și mă întreabă“.

„Mă trezesc, într-o bună zi, cu o veste care m-a încântat“.

„Într-o bună zi, cu toții s-au hotărît să plece în excursie“ etc. etc.

Toate bune pînă în prezent, cînd e vorba așa-dar, de o bună zi, care în adevăr pare bună.

Lucrurile însă se schimbă radical, cînd auzi pe cutare îns povestind cu vervă o întîmplare ce se sfîrșește tragic și unde expresia tocită de atîta rodaj se potrivește ca nuca-n perete:

„După multe demersuri inutile, după investigații și drumuri zadarnice pe la cei atotputernici, omul nostru, într-o bună zi, s-a sinucis“.

Îți vine să adaugi: „fie la el acolo așa bună zi“.

Altul:

„Într-o bună zi, s-a produs deznodămîntul fatal“.

„Într-o bună zi, pornește cu avionul și-și frînge gîtul“.

„A strîns el averi cît a strîns, dar într-o bună zi hoții l-au prădat de tot ce avea“.

Bună zi, în adevăr, pentru hoț!

Un cunoscut, darnic în astfel de expresii, la observația mea asupra nepotrivirii termenilor întrebuințați, mi-a replicat cu oarecare nervozitate în glas: „Ce vină am eu, dacă așa e firea limbii românești?“

Expresia în sine este, în adevăr, în firea limbii românești, dar plasarea ei în fraze echivoce sau contrastante ca sens e mult mai puțin sau deloc.

ÎNTR-O BUNĂ ZI

din ciclul

„Exegeza locurilor
comune“

„REVISTA NOASTRĂ“ ÎN CONȘTIINȚA TIMPULUI *)

(partea a II-a
perioada interbelică)

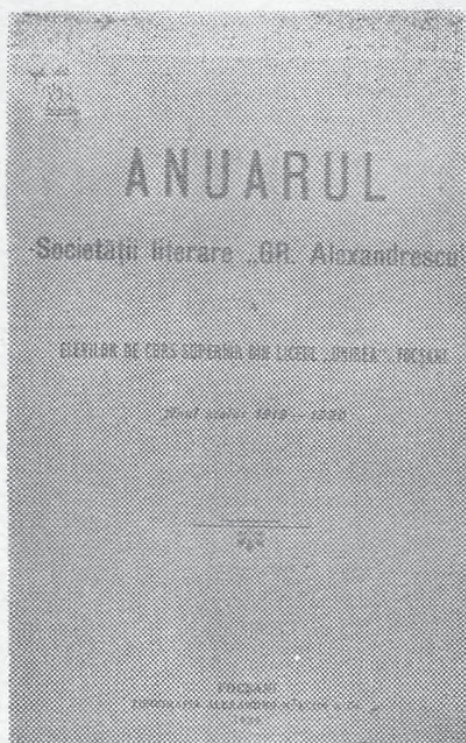
Nici n-au apucat bine să se stingă ecourile primului război mondial și Liceul „Unirea” și-a reluat cu forțe proaspete activitatea literară întreruptă de goana mobilizării generale. Un tânăr profesor bălan, cu aer ascetic și sever, înveșmîntat monahal în negru, strălucit absolut al Liceului internat și al universității ieșene, savant la catedră, poet în timpul liber, sosește în Focșani pus pe fapte mari. Remarcabila lui cultură dublată de o răbdare de fier și minuție de bijutier, dorința tinerească de a scoate din inerție un orașel închis în propria-i istorie și poezie patriarhală îl vor ajuta să infuzeze nu numai liceului, dar și întregului Focșani o uluitoare efervescentă intelectuală.

Din clipa numirii sale ca profesor de română el preia și reorganizează Societatea de lectură înființată în 1898 de C. Moisil, Bogdan Duică, St. Graur, C. Giurescu, G. Petrovici și C. I. Lupu și menită să „popularizeze cunoștințele de literatură română și literatură generală”. Marea realizare a lui I. M. Rașcu rămîne însă întocmirea **Anuarului Societății literare „Gr. Alexandrescu”** a elevilor de curs superior din liceul „Unirea” Focșani, care va apare consecutiv în trei ani școlari: 1919/20, 1920/21, 1921/22, într-un tiraj de 500 de exemplare.

Ideea editării de anuare ale societăților de lectură nu era nouă. La sfîrșitul secolului trecut și înainte de primul război au apărut cîteva atît dincolo cît și dincoace de Carpați. Meritul lui I. M. Rașcu este că realizează un anuar perfect, un adevărat „model” al genului, în care și-a zidit pentru posteritate atît personalitatea lui de profesor cît și întregul suflet al orașului din acele timpuri. Formula de redactare era inedită, permițînd exprimarea întregii complexități a activității și sublinierea rolului de animator cultural al acestui organism școlar. Într-adevăr, datorită „Anuarului” focșănean avem cea mai strălucită probă a ceea ce însemna în perioada interbelică o societate literară și o publicație școlară pentru un tîrg pîndit de inerție: nervul motor, focarul care polarizează toate energiile creatoare. Dealtmînter, Rașcu în „Introducerea” la anuarul din 1919/20, considera astfel de publicații superioare revistelor școlare pe care le-ar putea înlocui cu succes, dacă vor depăși anumite limite: „O astfel de lucrare nu trebuie să fie numai o expunere rigidă a activității unei societăți... Pe lîngă darea de seamă am da loc larg temelor școlărești selecționate,

(Cont. în pag. 362)

*) Capitolul din lucrarea de doctorat „Istoricul presei școlare”.

„REVISTA NOASTRĂ“

ÎN CONȘTIINȚA TIMPULUI

(Urmare din pag. 361)

am publica planuri de dizertații dezvoltate în ședințele Societății, articole de îndrumare de-ale profesorilor... și anuarul... s-ar prezenta un bogat repertoriu de cunoștințe, îndrumări, note, păreri, planuri și compoziții“.

Programul ambițios al anuarului a fost nu numai realizat, dar și depășit. În linii mari cele trei anuare editate cuprindeau următoarele compartimente: situația generală a societății (statute, regulamente), bibliotecă, ședințele societății, membrii societății, lucrările societății, activități speciale (concursuri, excursii, manifestări publice), bilanț. Totul (pînă și ultimul bănuț din veniturile și cheltuielile societății) este consemnat cu o exactitate, precizie și probitate care conferă anuarului valoarea obiectivă de document.

Fără îndoială, ca formă de bază a societății rămîne ședința unde sînt prezentate dizertații, comunicări, recenzii, dări de seamă cuvîntări ocazionale și unde elevii ilustrează temele prin recitări. „Dizertațiile — scrie I. M. Rașcu în anuarul din 1920/21 — sînt menite să aducă în discuții chestiuni literare și să analizeze însușirile unei opere sau — cu prilejul comemorărilor — să evoce amintirea unor mari personalități și să consemneze evenimente literare. N-am vrut să neglijez cituși de puțin actualitatea“ — adaugă I. M. Rașcu.

În ședințele societății vor fi prezenți „scriitori care fac faima județului: poetul Dăscălescu, D. Zamfirescu și I. Ciocîrlan.

Nu este neglijată nici ideea modernă a interdisciplinarității, a stabilirii unor conexiuni mai largi ale literaturii române cu literatura europeană, ale limbii noastre cu limbile clasice și moderne. De pildă, Al. Halunga va susține dizertația „Folosul limbilor și literaturilor străine“, iar numeroasele dizertații, comunicări, recenzii, recitări închinăte unor scriitori francezi și dirijate cu competență de I. M. Rașcu pregătesc încă din 1920, cînd programa analitică se oprise la St. O Iosif și Em. Gîrleanu, opinia publică pentru înțelegerea poeziei moderne, mai ales simbolistă.

Societatea nu-și circumscrie cu egoism activitatea în perimetrul liceului. Ea antrenează întregul tineret școlar al orașului, invitînd să colaboreze la lucrări și la anuar condeie talentate de la liceul de fete și școala profesională — unde profesează distinsul om de cultură Mariana Rarincescu, cea mai apropiată colaboratoare a lui I. M. Rașcu — și de la școala normală, al cărui director, Silviu Măndăchescu — sprijină entuziast acțiunea.

Concursurile se bucură de o largă audiență. În 1920, de pildă, teza lui este: „Prin ce se conduce lumea mai mult: prin idei sau prin forță“ — probabil ecou al abia stinsului măcel universal — iar cîștigătorii: Al. Halunga, M. Mazilu, Șt. Brăileanu și Ion Făcăoaru, care reușesc să demonstreze în chipul cel mai convingător și literar victoria ideii asupra forței, prin crearea unor organisme internaționale de conciliere (interesantă intuire a viitoareii „Ligi a națiunilor“). Nu mai puțin interesante sînt excursiile organizate de societate care împletesc armonice funcțiunile turistice cu cele educative, anticipînd într-un anu-

mit fel turismul literar, practicat azi pe scară largă.

În cei trei ani ai existenței sale, anuarul descoperă și lansează trei nume de valoare ale literaturii noastre: poezii **Mihail Steriade** și **Virgil Huzum** și folcloristul **Ion Diaconu**.

Mihail Steriade, în anul 1920 recită cu remarcabil talent poezii din Macedonski și La Fontaine, iar în 1921 susține dizertația „Influența poeziei vechi asupra lui M. Eminescu”¹⁾, care i se publică în anuar alături de recenziile volumului „Povestirile lui Spulber” de Al. Lascarov-Moldoveanu și ale cărților de versuri „Albastru” și „Balade” de George Tutoveanu, unde dă dovadă de finețe analitică. Se consemnează, de asemenea, analizele făcute poeziilor „Olaf” de D. Anghel și „Les Elfes” de L. de Lisle ca și lecturile expresive din Henri Bataille. Emulația societății s-a resimțit din plin asupra destinului său scriitoricesc. Nici nu împlinise bine 20 de ani și palmaresul său poetic se îmbogățise cu două volume: „Pajiștile sufletului” (1923) și „Vremelnicii” (1924).

Pe **Virgil Huzum**, una din cele mai interesante figuri ale literaturii interbelice, I. M. Rașcu îl debutează în anuar cu trei poezii, semn al prețuirii și încrederii pe care i le acordă severul său magistru: „Pe drumul de munte”, „Căsuța de țară” și „Prohod”.

Foarte activ a fost și **I. Diaconu** — azi unul din cei mai de seamă folcloriști — care debutează în clasa a VI-a cu dizertația „Heliade Rădulescu, îndrumător pe tărîm filologic, literar și politic”. Mai apoi i se publică compoziția „Cîteva idei sociale, literare și lingvistice ale lui Russo, în comparație cu aceleași idei ale lui Negruzzi și Kogălniceanu”, urmată de dizertația „Cum zugrăvește Caragiale în comediile sale unele aspecte ale societății române contemporane” și comunicările: „Sufletul latin și literatura română” după Ovid Densusianu și „Bucolicele” lui Virgil.

Primind ordin de transfer, I. M. Rașcu își încheie activitatea de cronicar cu sentimentul datoriei îndeplinite. Dăduse istoriei publicațiilor școlare cel mai valoros anuar literar, care nu substituie și anulează frumoasa tradiție a „Revistei noastre”, ci dimpotrivă o continuă și o desăvârșește pe un alt plan, contingent.

Din nefericire, după plecarea lui I. M. Rașcu și pînă la cel de al doilea război mondial, nimeni nu se va mai încumeta să-i preia inițiativa, care cerea nu numai talent și competență, dar și o voință și perseverență, exemplare. Dealtminteri, inițiativa lui Rașcu rodise cultural în Focșani. Foștii săi elevi dinamizează viața spirituală a orașului Unirii. Apar după 1930 o serie de organisme și publicații literare care polarizează tineretul: „Căminul”, „Revista 13” pe care o scoteau Al. Călinescu și Pavel Nedelcu și unde colaborează și Virgil Huzum, și atunci cînd într-un orașel există măcar 2-3 publicații, se observă o stagnare a revistelor școlare, elevii talentați fiind atrași de coloanele revistelor locale. Așa se întîmplă la Birlad, Alexandria, Brașov, pînă la un punct și la Iași, unde „tradițiile” presei „mari” scad entuziasmul pentru redactarea modestelor reviste școlare.

Ele au continuat totuși să apară la Focșani ca inițiative particulare — șapirografiate sau dactilografiate — păstrate fiind doar în amintirea sau în scriinul redactorilor lor. Scriitorul **Ion Iarian Postolache**, fost elev al școlii, relatează într-un interviu acordat „Revistei noastre” (Anul II, nr. 7-8-9/1973, p. 130) despre una din revistele editate la liceu între cele două războaie: „În anul 1930-1931, un grup de colegi am înjghebat o redacție și am făcut să apară o revistă „Clasa a III-a A”, continuată în anul următor cu „Clasa a IV-a A”. Îndrumătorul acestei reviste dactilografiate, cu tiraj de 5 exemplare, era dirigintele clasei, prof. N. Al. Rădulescu, devenit prof. universitar de geografie și decanul facultății de la Craiova. Aici am debutat cu epigrame și cu poezii „În infern” pe care am recitat-o anul trecut, la unul din foștii redactori. Vă imaginați ce rușine mi-a fost. Și ce mîndru am fost cînd dirigintele a citit-o atunci, în fața clasei”.

Prof. Tudor OPRIS

(Va urma)

1) Este reprodusă în „Revista noastră” nr. 6/novembrie 1972 (serie nouă).

Adrian LUNGU, anul III A :

Adolescența — vîrstă de formare a caracterelor. Idealul — expresie a personalității fiecărui individ. Ar fi greșit să presupunem — cred eu — că în fiecare acțiune, fiecare faptă se are în vedere idealul. Dar din ansamblul acestor acțiuni și fapte zilnice, trebuie să iasă ceea ce se îndreaptă într-un fel sau altul spre ideal. Alpinistul care urcă un munte ce-i pune probleme le rezolvă cu mai mult sau mai puțin efort. Ajuns în vîrf, i se deschide o panoramă vastă incluzînd și punctul de plecare. Stă, admiră. își odihnește sufletul și trupul cu frumusețea priveliștilor și cu amintirea obstacolelor trecute cu bine și... e fericit. Nu, nu poate fi fericit. Pentru că mai departe, de sus, din negură apare aureolat de soare un pisc mai semeț, mai înalt, făgăduînd mai mult. Și urcușul reîncepe și iar obstacole, greutăți. Și atunci care e idealul? Fiecare pisc escaladat oferînd frumuseți sau cel care se ivește din negură? Nu, idealul este piscul cel mai înalt, pe care foarte puțini îl ajung, piscul de pe care privind înapoi nu-ți pare rău de drumul urmat, ba chiar simți o satisfacție că lucrurile mărunte ale vieții nu te-au abătut de la drum. Dar bucuria e de scurtă durată, contemplarea sfîrșește și cel ce trece în veșnicie mai adaugă o piatră la edificiul piramidal om-ideal-perfecțiune.

Vivi POSTOLACHE, anul IV A :

După părerea mea, cel mai greu lucru e să vorbești despre propriul ideal...

Pentru mine, idealul e să reușesc să ies din anonimat. Dar nu în sens negativ, ci în sens pozitiv. Adică să mă regăsesc pe mine însumi...

Deci idealul meu e să fac ceva de care să fiu mîndru și prin care să le arat celor din jur că trăiesc și nici-decum că exist.

Idealul meu e să nu uit că fac parte — cu tot ce am — dintr-o istorie... Istoria unui popor, pe care n-o poți cunoaște decît privind în tine însuși.

Carmen VILCU, anul III B :

Nu cred că adolescența ar trebui dimensionată. Acest lucru ar presupune o limitare în cele patru puncte cardinale (luînd dimensionarea în sfera la figurat). De fapt, vreau să spun că adolescența nu trebuie pri-

vită cu îngrădiri mai ales ținînd cont că în această perioadă omul se alargă spre orizont sau mai corect spre a-și lărgi spațiul. Această alargire duce desigur spre un punct : idealul.

Privirea adolescentului este atrasă spre prea multe zări, iar conturul acestui ideal devine astfel răsfrîngerea propriului său subiectivism.

Ancheta

„Revistei noastre“

IDEALUL LA DIMENSIUNEA ADOLESCENȚEI

După capacitatea de a-și concentra năzuințele, de a înțelege cît mai bine cum va reacționa în cadrul unui anumit fel de viață, cred că adolescentul își poate stabili idealul. Se vorbește, de asemenea, de o responsabilitate în alegerea idealului, un fenomen care mi se pare oarecum hazardat atîta timp cît viața, spus fără pesimism, nu se călăuzește după dorința noastră. Eșecul unui ideal i poate găsi remediul în pasiunile care duc la varietatea existenței.

Deci adolescența constituie prin însăși esența ei, sîmburele idealului și de ce nu, punctul de plecare spre o nouă adolescență: maturitatea — o adolescență care și-a cîștigat spațiul.

Emanuel PRALEA, anul III D:

Desigur, fiecare dintre noi avem un ideal pentru care luptăm neîncetat. S-ar pune însă întrebarea: „Idealul, pe care ni l-am propus, poate fi atins”? Aș spune că da. Trăim într-o epocă în care fiecare tînar este înconjurat de condiții optime, cu ajutorul cărora și-ar putea desăvîrși țelul stabilit. Și aceasta datorită grijii pe care partidul o are față de noi — schimbul de mîine. Conștienți de rolul pe care-l jucăm, nu ne mai rămîne decît să acționăm cu voință și energie pentru a atinge idealul. Și nu este de ajuns să-l atingem numai. Superficialitatea și neseriozitatea ne-ar aduce de unde am pornit. Și de ce să nu vorbim și de un alt fel de calificare nu numai din punct de vedere profesional, ci calificarea că om a tînărului, pe care el o datorează societății. Civilizația sădește-n noi cele mai bune trăsături ale personalității noastre. Trebuie să fim conștienți că existăm prin ceea ce creăm și rămînem prin ceea ce transmitem.

Cornel SLĂVOIU, anul IV A:

Ca orice tînar la care visurile copilăriei tind să devină realitate, acun cînd pășesc într-o nouă etapă a vieții mele, idealul meu este acela de-a face ceva în viață util societății în care trăiesc, ceva care să-mi placă și să mă acomodez cît mai repede cu ideea că nu mai sînt copil. Dacă ar fi vorba de o pasiune aceasta ar fi matematica pe care am îndrăgit-o de mic copil...

Luminița WALD, anul II C:

Fiecare om are un ideal. Acest drum spre care frivim cu ochi întrebători: vom reuși sau nu? De asemenea, fiecare știe cît de greu, cît de cotit este acest drum. La început ni-l formăm în conștiință, iar reușita lui depinde de voință, perseverență etc. Intotdeauna cînd ne gîndim la ideal, asociem și cuvîntul „perfectiune”. Spre ea să tindem!

Anchetă realizată de

Adrian PELIN, anul III A
Virgil PANAIT, anul IV A

VECHI MANUALE ȘCOLARE

(Urmare din pag. 336)

ciei sub împărații romani și în timpul migrațiilor, pînă la huni inclusiv.

Unul din cele mai vechi manuale este „Geografia sau scrierea pămîntului” cu subtitlul „întocmită după orînduiala cea mai nouă, așezată în patru părți ale pămîntului, adică: Europa, Asia, Africa, America, cu tot cuprinsul lor”, apărută în 1814, în tipografia Universității ungare. Lucrarea este tradusă de „un iubitor al neamului românesc și tipărită cu toată cheltuiala lui Nicola Nicolau din Brașov” și are drept părți componente: geografia istorică, geografia filozofică și geografia matematică. Interesante și demne de reținut sînt referirile manualului la Țările române. Țara ardealului este prezentată la pag. 45, în cadrul „Împărăției Austriece”. Moldova este prezentată la pag. 82, iar Țara Românească la pag. 85, după care urmează cite o listă a domnitorilor din ambele țări române. Mai documentat este „Manualul de geografie” de F. Aron, profesor de istorie generală în Colegiul național „Sf. Sava”, lucrare apărută în 1839, în tipografia piturului Constantin Țencovici. Pe lângă faptul că sînt descrise țările care compuneau Europa la acea vreme, se fac referiri și la alte zone geografice mai puțin cunoscute: Africa, America, Oceania și Indonezia (!). Apărută mai tîrziu, în 1855, în tipografia lui Eliade, lucrarea „Geografie istorică, astronomică, naturală și civilă a continentelor în general și a României în parte” aparține lui I. Genilie. După o introducere și un istoric despre descoperirea pămîntului, urmează capitolele: geografia astronomică, geografia naturală, geografia civilă, descrierea continentelor și a României. Lucrarea mai cuprinde trei scheme ale continentelor și două hărți astronomice.

Din succinta prezentare a vechilor manuale școlare se poate trage concluzia că ele se numără printre piesele valoroase ale bibliotecii centenare, prezentînd interes atît din punct de vedere istoric și documentar, cît și din punct de vedere al conținutului.

Dialog literar

Prof. univ. dr. doc. Const. CIOPRAGA :

FOLCLORUL este un element de continuitate, este o permanență

PROF. PETRACHE DIMA : Astăzi, își începe activitatea și cercul literar „I. M. Rașcu“. Este un modest omagiu, pe care-l aducem fostului profesor al Liceului „Unirea“. Prima ședință va fi condusă de tovarășul prof. Constantin Ciopraga.

PROF. CONST. CIOPRAGA : Cine dorește să citească ?

CONSTANȚA TAZLĂU : Încep eu.

Cîntece

— „Facă-se voia vintului
și a cîntului ;
dați-mi un fir de volbură
să-l închin pămîntului !

— Numai din acest pahar
Bea, cinstite lăutar,
Și leapădă-ți cămașa
inmuiată-n har.

Și frămîntă sub talpă
Bulgărul de tină
Și călăuzește-mă
Spre lumină !...

— „Pentru acest moștenitor
al vestitului Pan cînt !
și pentru aceste pustiuri
de Bărăgan...

— „Învăță-mă să-nlătur
din cărare spinii,
întunecimile și ciulinii.

— „Adă-mi înapoi ochii de soare
și lecuiește-mă
cu două rădăcini
de mere...“

— „Împlinească-se
timpul sorocului,
să rotim ne-nțeles
roata norocului...“

— „...Să pețim odrasla vântului...“
„...și fina pământului...“

— Cinstite lăutar, ajungă
și coarnele țapului tău
nu mă-mpungă !
ascultă...

— „aripa-i aleasă...“

— „aripa e multă...“

— Când o trece
súdoarea frunții
o să mă-nece.
Dă-mi brațul tău
și mă apăra,
fulgere
florile pietrelor scapără...

Și când întinse brațul
Încrezătorul Pan,
degetele lui se aprinseră
și din ele s-a scurs
pe umerii pământului
tot azurul încătușat de sus.

— „Azvirle acum piatra amurgului
și-ascultă chemările stelelor !

— chemările...“

S-au rotit
cercurile de la răsărit
până în asfințit...

O veveriță-ntr-o scorbură
suge prin somn
un fir de volbură...
Și când s-adună,
sub lună,
cerbii,
stele torc
caier
din degetele
ierbii...

Cîntec

„Lună, lună,
na, ține-o alună
și lasă-mă să trec,
pe drumul cotit,
pe drumu-nfrunzit !...“

Luna m-a crezut,
luna a tăcut
și eu am trecut
pe drumul cotit
drum lung și-nfrunzit
și n-am mai venit...

Naivă

Lumea toată-i ca un cerc
S-o dezleg de vînt incerc,
Dar de-aicea din mijloc,
Gîndul mi se pare joc
Și de-acolo din afară,
Vînt sprintar de primăvară.
Cade-o stea
În calea mea
Și se duce noaptea grea
Și mă duc și eu cu ea...

Celui de departe

Celui de departe
Trimit azi carte
Pe-un corb de pămînt
Ce-i frate de vînt ;
Pe-aripi de cocoare,
Din brațe de soare,
Primi-vei pahare
Cu-azur și cu stele,
Cu ochi de mărgele
Cu ploile mele.

Prof. CONST. CIOPRAGA: Putem face discuții după fiecare, altminteri se pierde emoția și impresia nu mai e așa de completă, așa de precisă. E un domeniu în care delimitarea dintre precis și imprecis este foarte gravă. Poate aveți dv. întii de făcut observații, o cunoașteți mai bine pe colega dv. și îi cunoașteți antecedentele, poate îi cunoașteți și alte versuri, alte manifestări. Dacă nu, să spunem noi cîteva cuvinte. Ar fi fost bine să aflăm și părerile dv. de exemplu, s-o auzim pe tov. Pricop. Ce părere are despre literatura feminină?

ELENA PRICOP: Cred că Tazlău cunoaște foarte bine folclorul, se apropie mult de el, este o pasionată culegătoare de folclor și îl prelucreză.

Prof. CONST. CIOPRAGA: E un element favorizant acesta? E un element pozitiv, după părerea matală sau nu?

ELENA PRICOP: E pozitiv.

(Cont. în pag. 368)

(Urmare din pag. 367)

Prof. CONST. CIOPRAGA : Sigur. E foarte important. Tot ce pornește din folclor și este stilizat apoi în perspectivă modernă și printr-un temperament tinăr, o viziune nouă, poate să albă sorți de mare poezie. De la Eminescu, pînă la Blaga și la poeții importanți de astăzi, folclorul este un element de continuitate, este o permanentă. Altcineva? Atunci am să formulez eu cîteva păreri. Părerea mea este că Constanța Tazlău este un talent autentic. Sînt aici unele naivități, însă ele pot fi înlăturate prin exercițiu și prin experiența viitoare. Impresia mea este foarte bună. Are, în primul rînd, o calitate mai rar întîlnită la tineri. Fiecare poezie are o construcție clară. Știe pe ce direcție trebuie să meargă și unde trebuie să se oprească. În al doilea rînd, are o tehnică a versificației, care, în cele mai multe cazuri, e de foarte bună calitate. Adică nu se văd stîngăciile începutului, sînt unele lucruri care ar trebui poate înlăturate. Aceea cu „lăutarul”. E singurul lucru care, după părerea mea, nu merge acolo. E cam romantic și desuet. Însă, în rest, imaginile sînt de o mare prospețime și îmbinarea elementului folcloric, popular cu elementele culte, rima pe antepenultimă (care este foarte grea și e puțin practică în poezia noastră) reprezintă alte calități ale poeziei. Eu o felicit pe tovarășa Tazlău și sînt sigur că dacă va persevera, va reprezenta în viitor un nume de poet. E, categoric, un talent, așa cum se revelă astăzi. Aș ruga-o să mai recitească una din poezii.

CONSTANȚA TAZLĂU : „O altă toamnă”.

Prof. CONST. CIOPRAGA : Sînt acolo unele mici stîngăcii, cu „grierașul”... Acelea sînt feminități, lucruri cam dulcele, însă sînt unele imagini foarte frumoase. E însă o strofă în „Cîntece” foarte frumoasă, care mi-a plăcut. Mai citește-o.

CONSTANȚA TAZLĂU : „Și cînd se-adună / Sub lună / cerbii / Stelele / torc caier / Din degetele / ierbii /”.

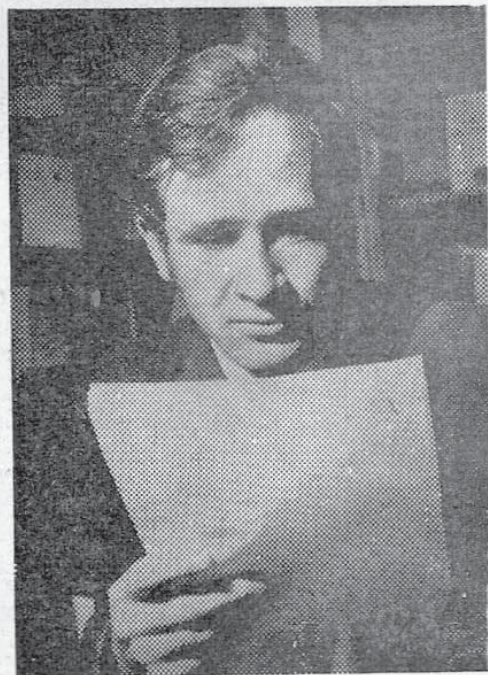
Prof. CONST. CIOPRAGA : E foarte frumoasă. Mata trebuie să cazi sub mîna unui modelator care să știe să scoată ce trebuie, și atunci va ieși ceva bun. Sînt unele lucruri care au fost spuse, imagini mai vechi, naive, (o poezie se intitulează „Naivă”) mai uzate, mai banale dar instinctul poetic și frăgezimea sînt incontestabile.

VIRGIL PANAIT : Poeziile sînt de dragoste.

Eu văd în coasă nu iubirea, ci moartea ierbii viitoare...

Eu văd în coasă nu iubirea, ci moartea
ierbii viitoare, singurătatea mea ce-mi
naști destinul și puterea de-a pleca în
căutarea Laodamyei ; iubirea nu-i
trădare să
existe ; iubirea de dosare ; iubirea se
speră cu
fiece simbură aruncat în pămînt
să-ncolțească...

Eu sînt poezia și mă numesc Laodamya
cărările toate-mi spun să te uit și să mor.
dar cine mai știe oare că eu mă
numesc Laodamya
cînd ruptă sînt acuma din zeul
ce-l implor ?
dar cine mai știe oare că mă numesc
Laodamya
cînd eu exist doar pentru-a-ți uita
indiferența
și negarea
și absența ?

Prof. CONST. CIOPRAGA : Dacă aveți păreri, observații, impresii pe marginea poeziilor colegului dv.?

MIHAIL I. VLAD : Cred că la Virgil Panait e vorba de un îndelung exercițiu poetic. Nu se mai poate găsi nimic steril la el, totul este rotund. Cred că e un nume care se poate impune și care va continua frumos tradițiile Focșaniului.

Prof. PETRACHE DIMA : Dumnealui este președintele societății literare „Alexandru Vlahuță” din Tîrgoviște.

Prof. CONST. CIOPRAGA : Și cu ce ocazie pe aici?

Prof. PETRACHE DIMA : A venit special să vă vadă pe dv.

Prof. CONST. CIOPRAGA : A! Mulțumesc! Da. Altceineva? Probabil că poeziile vă sînt cunoscute. Diferența de care vorbeam mai înainte dintre literatura feminină și cea scrisă de bărbați se vede foarte bine în cele două exemplare de pînă acum. La Virgil Panait se vede mai puternic interesul pentru generalizare, pentru reflecție. Adică lirismul său e îmbinat cu meditația, este infuzat, insinuat în reflecție. Elementele obsesive la Tazlău erau elemente feminine: „greieruș” este o gingășie feminină de foarte bun augur. La Virgil Panait erotica devine meditație, adică în loc de explozie de vitalitate și de respirație în afară, de revărsare, ea e un pretext de reflecție. Merge pe anumite simboluri. Eterna contradicție care este, de fapt, un motor al vieții. Pentru că, dacă toate lucrurile ar fi de acord, ar fi o armonie pitagoricească, lumea ar rămîne pe loc. Motorul vieții este dialogul în contradictoriu. Limbajul e mai abstract, e un dialog auzit doar de sentimentul plecării. Limbajul este mai căutat modern sau mai inspirat modern, mai puțin plastic decît la Tazlău; „Singura șansă” e o formă voit prozaică pentru a pune, a persifla oarecum limbajul grav, solemn, al poeziei mai vechi. E adevărat că o calitate a acestei poezii este concizia. Lucrurile par rotunde, încheiate. Rotundul în poezie trebuie luat în sens larg. O poezie nu trebuie să fie încheiată. În momentul în care e perfect închisă, nu mai putem intra prin ea. Rotundă, adică deschisă, forma geometrică, forma perfectă, cercul, are o multitudine de perspective, o mulțime de sensuri. Din punct de vedere semantic are o infinitate de înțelesuri, e o poezie ideală. Poeziile sînt concise, rezultatul unor meditații. Sînt probabil unele influențe, în sensul reluării unor teme, a unor motive, ca la o vi-oară, cînd este reluat un motiv melodic. Imaginea e frumoasă. Forma aceasta de rondel modernizat e interesantă. Avem un exemplu de alt temperament poetic, cu multe promisiuni. Cred că dacă în această activitate, care e creația, și care cere o infinită răbdare, dacă va persevera, va da lucruri bune, care să reprezînte o voce personală. Completați-mă!

N. BARBU : Ceea ce mă bucură la ambii cititori de poezie este că, din lecturile lor, rezultă niște stări poetice autentice. Sînt niște trăiri lirice, e o stare poetică propice poeziei adevărate, care reprezintă o garanție de viitor, de evoluție. Aș remarca la tovarășa Tazlău faptul că starea lirică tinde să fie prelungită uneori mai mult decît emoția poetică poate suporta în timp. Lectura poetică devine, la un moment dat, superfluu obositoare față de emoția poetică circumscrisă la anumite momente, că-i trebuie mai multă concentrare, să se lasă puțin în incantație, așa cum Virgil Panait se bucură că minuieste o recuzită poetică pe care se vede că o face cu inteligență, a asimilat-o din multe lecturi de bună calitate. Primejdia este să nu-i placă prea mult acest joc cu recuzita poetică în dauna stărilor lirice. Eu o semnez ca una din căile spre care se poate merge și atunci se ajunge la o altfel de structură poetică. Introducerea meditației în elaborarea liricii erotice dovedește asimilarea unor procedee poetice de bună calitate, dar repetarea lor...

Prof. CONST. CIOPRAGA : ...Nichita Stănescu e puțin pe-aici...

NICOLAE BARBU : Da, e un vitalist în ansamblu. Sînt lucruri valoroase. N-aș putea decît să-i felicit pe amîndoi.

MARICEL POPA : Voi citi niște maxime și reflecții grupate sub tit-

(Urmare din pag. 369)

Gînduri

Iul

Cel mai ridicol lucru, deci și cel mai periculos pentru un om inteligent

piardă simțul umorului

e să-și

Și dacă ar fi totuși să căutăm o corispondență a păsării Phoenix,

aceasta

ar fi dragostea.

Sinceri să fim, compătimirea e un act de lașitate, travestit într-o formă filantropică.

Laurii înfumuraților sau ai celor laudăroși au frunze căzătoare.

Dragostea e cea mai mare cauză a egoismului, și invers.

Nimeni nu poate fi oglindă perfectă pentru cei din jur.

Viața e școala cu cei mai severi

profesori.

Că lumea e un teatru, au spus-o și cei mai vechi filozofi. Din păcate jucăm

prea

multe roluri în travesti; iar cel mai

rău

lucru e că sintem sufleurii propriilor noastre roluri.

Dragostea e un foc mare care arde

repede,

făcînd mult fum și lăsînd multă cenușă.

Onoarea e o floare care ruptă de pe

ram

își pierde parfumul.

Pentru bărbați, mustața și barba sînt un fel de fard natural. Unii le folosesc pentru a-și pune în valoare eleganța lor masculină. Alții, din păcate, pentru a-și găsi mai lesne niște corespondențe într-o carte de zoologie.

Cel mai nerod lucru e să-ți ceri scuze de la cineva în care ai lovit cu

intenție.

Dacă știi să iubești, trebuie să știi să cinstești și ura pornită dintr-un orgoliu fără pată.

A urî cinstit e o artă asemănătoare cu aceea de a iubi cinstit. Căci de cele mai multe ori, ura nu e decît apanajul unor capricii.

Omul — o monedă cu mai multe efigii. Dacă una din ele e falsă sau lipsește, moneda devine calpă.

Uneori, unii, făcînd zgomot, se-ntreabă : „de ce oare latră ciinii ?“

Prof. CONST. CIOPRAGA : Inteligente toate aforismele. Genul pe care-l încearcă Maricel Popa este un gen pretențios și practicat, în genere, de oameni în vîrstă. Ajunși la aforisme spre sfîrșitul unei cariere, nu la început. E o surpriză totuși că la vîrsta de 18-19 ani, el are „gînduri“ atît de mature. Specia aforistică este veche de cînd lumea. În „Dicționarul înțelepciunii“ care apare la editura „Junimea“ din Iași, rîgretatul profesor Simenschi a adunat peste cinci mii de asemenea gînduri, dintre care unele sînt de dată foarte veche, de 2-3 000 de ani. Ele sînt experiențe de viață în formă condensată. Prima calitate a unui aforism este concizia. Ca specie, aforismul stă la interferența dintre literatură și filozofie. Este filozofie transpusă în metaforă. Calitățile stilistice absolut necesare sînt precizia și concizia. Un aforism fără metaforă și uneori fără umor este sec. Aforismul despre bărbații cu mustață și barbă este unul dintre cele mai frumoase, au mult sarcasm.

Aforismul e expresia unui temperament logic sau logistic, să spunem mai pretențios, inclinat să extragă din faptele de viață anumite concluzii enunțate cât mai succint. De ce ține valoarea unui aforism? Aforismele sînt sentenții, moduri de a spune, sînt interesante întii dacă vin din punctul de vedere al unui creator care are și umor. Tudor Mușatescu făcea și el „mușatismă” — acestea erau, cu un termen mai vulgar, mai mult „bancuri”, adică nu aveau profunzime). Aforismele lui Schopenhauer sînt, dimpotrivă, pline de gravitate, de umor negru, de mizantropie chiar. Aforismele lui N. Iorga pendulează între știință, filozofie și ironie. Calitatea stilistică nu este totul. Uneori aforismele devin interesante prin faptul că au fost pronunțate de cineva. Am să dau un singur exemplu. La înmormintarea unei personalități importante dintre cele două războaie, N. Iorga a fost invitat între membrii familiei să consoleze, să spună un cuvînt celor de lîngă el, făcîndu-i să treacă peste momentul acela grav. N. Iorga n-a putut să spună mai mult decît oricare om din lumea asta: „Sărmanii oameni, bieții oameni. Bieții oamenii, sărmanii oameni”. Cuvintele acestea n-ar avea aproape nici un sens să fie reamintite, dacă ar fi fost rostite, în loc de N. Iorga, de N. Iorgulescu — să spunem. Dar pentru că le-a spus Iorga, sînt importante pentru a arăta că reacția sa în fața necunoscutului, în fața acestei drame fundamentale a existenței, a fost ca a oricui alt om.

Genul cultivat de Maricel Popa e interesant. Lucrurile prezentate aici sînt de bună calitate, unele sînt observații mai puțin originale, care se bazează pe simple comparații. De exemplu, „Laurii înfumu-rațiilor sau ai celor lăudăroși au frunze căzătoare”. Aici este un loc comun. Adică observația nu se ridică la o mare strălucire. Sau „Dragostea este cea mai mare cauză a egoismului și invers”. Aceasta o găsim și în alte părți. „Nimeni nu poate fi o oglindă perfectă pentru cei din jur”. Aici lucrurile sînt mai pedestre, mai terestre. Sînt cîteva în care se vede sclipire, întoarsă înspre persiflare și ironie: „Numai proștii sînt gravi, oamenii inteligenți știu să ridă și despre alții, și mai ales, despre ei înșiși”. Și aici unde elevul Popa știe să ridă este interesant și face foarte bună impresie.

Cele trei mostre de creație sînt rezultatul preocupărilor interesante, există talente incipiente, veritabile. Activitatea de a scrie, arta scri-sului se învață foarte greu, dar dv. de la primii pași demonstrați posibilități reale, un talent proaspăt, un influx de tinerețe și de încredere, motiv pentru care vă felicit și întrevăd în dv., dacă ați fi modelați, pentru că e nevoie de un ochi critic, dacă veți cădea în mîini bune — și nu mă îndoiesc că și acum sînteți în mîini bune — veți putea face lucruri despre care să se vorbească. Cu aceste constatări și impresii, vă mulțumesc pentru mostrele de poezie și aforismele pe care ni le-ați oferit. A fost o recomandare a cercului dv., o prezentare edificatoare, în sensul că „nasc și la Focșani oameni”, oameni de la care se așteaptă mult și cărora le dorim din toată inima un viitor de aur. Vă mulțumim!

Prof. PETRACHE DIMA: Din toată inima vă mulțumim și noi!

(Text prescurtat, înregistrat pe bandă magnetică, în ziua de 25 octombrie 1974, în sala de lectură a bibliotecii Liceului „Unirea”).

(Nota red.: din lipsă de spațiu, publicăm doar o parte din poeziile citite în cadrul primei ședințe a cercului literar).

Note de drum

ISTORIA LITERATURII ÎN MUZEE

Simbătă, 25 ianuarie 1975. Zi de primăvară, nu de iarnă. Reporterii revistei și membrii cercului de bibliofilie, eliberați pentru 48 de ore de grijile școlare, pornesc la drum. Ținta călătoriei: București. Puncte de reper:

1. Muzeul literaturii române

Cel mai senzațional lucru pe care l-aș fi putut vedea vreodată într-un muzeu sau în altă parte ar fi fost... un Eminescu îmbălsămat și așezat într-o nișă de sticlă sub o arcuire în stil gotic ușor întunecată!... Și totuși mi-am imaginat acest lucru fiindcă văzusem o mască mortuară inedită atât ca expresie cât și ca valoare istorică...

Din valurile vremii îmi răsărea chipul unui bolnav sfârșit de suferință, cu orbitele adâncite și cu gura deschisă murmurînd:

*„Pierdut în suferința nimicniciei mele,
Ca frunza de pe apă, ca fulgerul, în chaos,
M-am închinat ca magul la soare și la stele
Să-ngăduie intrarea-mi în vecinicul repaos;
Nimic să nu s-audă de umbra vieții mele,
Să trec ca o suflare, un sunet, o scînteie,
Ca lacrima ce-o varsă zadarnic o femeie...
Zadarnica mea minte de visuri e o schele.
Căci ce-i poetu-n lume și astăzi ce-i poetul?
La glasul-i singuratic s-asculte cine vra.
Necunoscut strecoară prin lume cu încetul
Și nimene nu-ntreabă ce este sau era...”*

O boabă e de spumă, un creț de val, un nume,
 Ce timid se cutează în veacul cel de fier.
 Ma bine niciodată el n-ar fi fost pe lume
 Și-n loc să moară astăzi, mai bine murea ieri".

(„Pierdut în suferință")

Mult timp am privit această mască din mai multe unghiuri și cu sentimente diferite, confuze, derutante. Dacă așa a arătat Eminescu și după clipa morții, atunci nici Olimpul nu i-ar fi fost cel mai potrivit lăcaș întru repaos veșnic și fără umbre de zădărnice...

2. Mărțișorul lui Arghezi

Literatura română, ca și toate literaturile lumii, ar putea fi periodizată și în alt mod, decît după tipicul pe care îl cunoaștem. Ar putea exista perioada Mircești a literaturii noastre, perioada Ipotești, Humulești, Haimanale, Lancrem, Mălini...

Tot astfel ar putea exista și perioada Mărțișor. Sau perioada deplinei maturizări argheziene.

Iată ce scria autorul „Cuvintelor potrivite" într-un articol despre Eminescu :

„A vorbi de poet este ca și cum ai striga într-o peșteră vastă. Nu poate să ajungă vorba pînă la el, fără să-i supere tăcerea". Casa din Mărțișor e un templu al tăcerii. Al tăcerii care a iscat monumente. E o pagodă labirintică, într-un stil pur românesc. E încă o capodoperă a maestrului. Și despre ea trebuie să se vorbească puțin. Pentru că vorbește ea însăși. Totul e chibzuit. Ca și opera celui care — gest simbolic — debuta în volum la 47 de ani. Pînă și mormintele din curte se integrează perfect în atmosfera de deplin. În casă, toate au rămas așa cum au fost lăsate de Paraschiva și de Tudor Arghezi : tablouri covoare, jucăriile copiilor, cabinetul de lucru, micul laborator de chimist amator, unde poetul își prepara parfumurile, biblioteca.

Nu trebuie să te miri că la Arghezi vei întîlni lîngă coala albă și tocul cu cerneală, diferite truse și că în bibliotecă sînt o mulțime de cărți de specialitate, care n-au nici o legătură cu literatura pură. Undeva, pe un dulap, geanta de voiaj preferată. Ea l-a însoțit la Mănăstirea Cernica, în Elveția, Franța, închisoarea Văcărești... În altă parte, pe o masă, ca un remember, boneta din timpul călugăriei, alături de un obiect despre care n-a scris în „Născocitorul", dar care i-a fost de

(Cont. în pag. 374)

(Urmare din pag. 373)

mare ajutor la bătrînețe, cind nu mai vedea decit foarte puțin cu ochiul stîng — ochelarii.

Pelerinule, dacă poposești și în această casă, nu te grăbi! Arghezi, se pare, e plecat prin livadă și se întoarce repede. Nu uita că ai în față un univers care te îndeamnă la contemplare.

3. Muzeul memorial „G. Bacovia”

Stăpiniți încă de vrăjitoria albă de la Mărțișor, intrăm pe str. G. Bacovia.

Ora 18. S-a înserat. La nr. 63, un bec luminează intrarea. Sunăm. Nimic. Stăruim. Se deschide un gemuleț. O voce blîndă :

— Cine sînteți ?

— Elevi din Focșani. De la „Unirea”... Vrem să vedem...

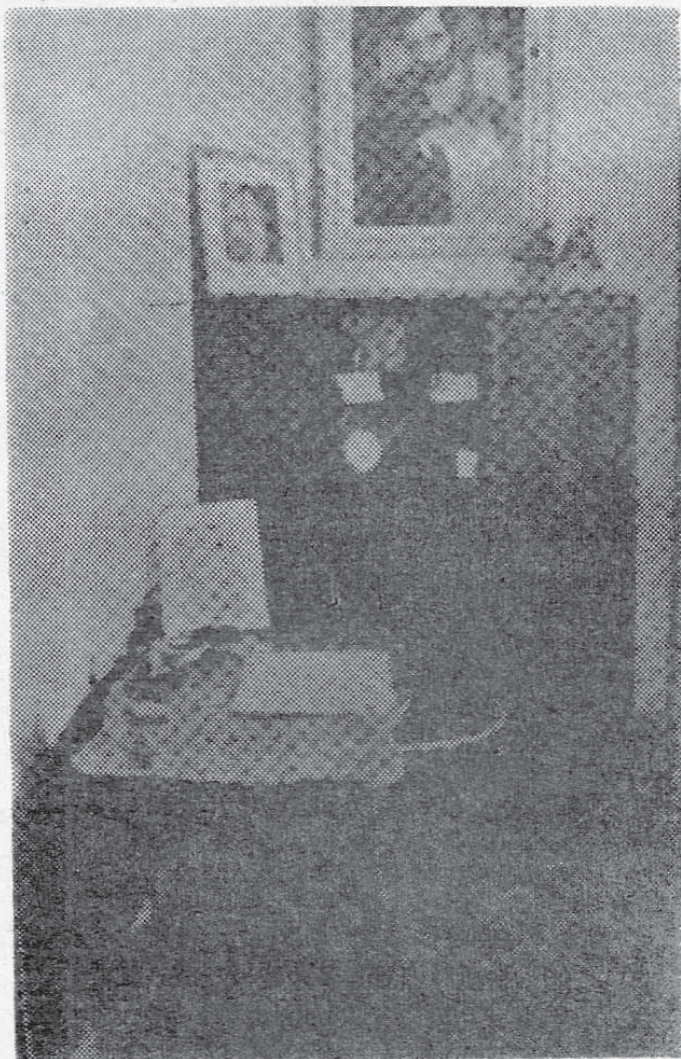
— Înțeleg, ne răspunde d-na **Agatha Bacovia**. Responsabila a plecat, dar eu vă primesc, de vreme ce_ați făcut un drum atît de lung. Și-apoi pe la „Unirea” am fost și eu acum cîțiva ani...

Gestul sporește emoțiile. Cu evlavie, trecem pragul. Atmosferă bacoviană.

— Poetul nu era pretențios... Casa am ridicat-o cu destule greutate. În cămăruța aceasta era biroul său. Aici a și murit, dealtfel. Iată și ceasornicul, pe care l-a întors cu puțin timp înainte de a închide ochii pentru totdeauna; calendarul din care a rupt ultima filă a vieții.

— Profesoara Agatha Bacovia cum l-a predat ?

— Firesc, ca și pe ceilalți poeți, dar m-am străduit să explic și

„În cămăruța aceasta era biroul său”.

să aduc mai multă înțelegere asupra unicității liricii sale... În viață i s-au făcut multe nedreptăți. În trecut, de pildă, i se dădeau decorații, dar nu i se publica opera. Și pentru un poet aceasta este mai mult decât o suferință... Ignorat de unii, refuzat violent de alții, Bacovia va rămâne în conștiința urmașilor ca un mare poet. Și sînt convinsă de acest lucru, pentru că am trăit atîția ani în atmosfera acestei poezii și-i înțeleg dramatismul. E de o mare concentrație, de o chintesență care solicită sensibilitatea pînă la epuizare.

Și pe noi poezia lui Bacovia ne impresionează prin profunzimea gândirii metaforice, prin viziunea lirică originală și, indiferent de afinitățile spirituale pe care le stabilim între poezia sa și universul nostru actual, timbrul bacovian a fost și va rămîne un unicat a cărui existență nu se poate explica...

Această fermecătoare lecție de literatură continuă. Cercetăm tablouri de familie, fotografii inedite, ediții în limba română și în alte graiuri ale pămîntului.

Pe Bacovia, parcă l-am înțeles mai bine în casa lui...

1—3 Constanța TAZLĂU, anul IV D

2 — Maricel POPA, anul IV C

Matematică

PROBLEME PROPUSE

3. Se dă funcția $f(x) = x^3 \ln x$
 a) Să se determine mulțimea de definiție, de continuitate și de derivabilitate.

b) Să se studieze variația și să se reprezinte grafic.

c) Să se calculeze ordonata punctului de inflexiune.

d) Să se calculeze aria suprafeței mărginite de axa ox și partea graficului care se află sub axa ox .

FELICIA MIHĂIUC
 anul IV B

5) Să se rezolve în numere întregi sistemul.

$$2x + 3y - 4z = 10 \quad t$$

$$3x - 5y + 2z = t$$

$$x - y + z = t$$

6. Să se rezolve ecuația :

$$1 - \cos^2 x = (\operatorname{tg} x + 2)(1 - \sin 2x)$$

Gabriel DULCU
 anul III A

8. Să se afle care este probabilitatea ca 5 din elevii liceului nostru să fie născuți în aceeași zi a anului. (Anul se ia cu 365 de zile, iar Liceul „Unirea” are 1461 de elevi).

Adrian LUNGU,
 anul III A

Să se arate că :

a) suma : $11975 + 21975 + \dots + 19741975$ se divide prin 1975 ;

b) rădăcinile ecuației :

$$y^2 - (a^3 + d^3 + 3abc + 3bcd)(ad - bc)^3 - 0bc)^3 = 0 \quad \text{sint } x \text{ } 1^3 \text{ și } x^2^3 ; \text{ unde } x_1 \text{ și } x_2$$

sint rădăcinile ecuației :

$$x^2 - (a + d)x + ad - bc = 0$$

Teodor MIHAI
 Liceul de mecanică nr. 1
 Focșani

În 8 ore, 3 muncitori toarnă în cochilii 1000 de piese. În cât timp, 9 muncitori vor turna 4500 de piese? Câți muncitori vor turna, în 12 ore, 3000 de piese? Cite piese vor turna 12 muncitori în 10 ore?

Silvia DRĂGHICI clasa a VII-a B

12. Fie matricele pătrate :

$$A = \begin{vmatrix} a_1 & -a_2 \\ a_2 & a_1 \end{vmatrix}; \quad B = \begin{vmatrix} b_1 & -b_2 \\ b_2 & b_1 \end{vmatrix}; \quad C = \begin{vmatrix} a_1 & -b_2 \\ a_2 & b_1 \end{vmatrix}$$

unde numerele a_1, a_2, b_1, b_2 sint reale nenule.

Să se arate că :

$$\frac{\det. (c^2)}{\det. A \times B} \leq 1$$

1. Se consideră ecuația :

$$x^2 - 2x + 2 = 0$$

cu rădăcinile x_1 și x_2 . Să se arate că :

$$\frac{x_1^{2000} + x_2^{2000}}{x_1^{1999} + x_2^{1999}} = 2$$

Vasile ȘERBU,
 anul IV C

9. Să se demonstreze că determinantul dublusimetric de ordin 2 n este un produs de 2 determinanți simetrici de ordin n . (Determinantul dublusimetric are elementele simetrice față de ambele diagonale).

Florin CHIOSE
 anul III B

Liceul „Al. I. Cuza” — Focșani

11. Să se arate că :

$$p + \frac{m}{n} + \frac{n}{4} \geq \sqrt{pn+m}$$

unde p, n și m sint numere reale strict pozitive

Gabriel MARCU
 anul III D

Liceul „Al. I. Cuza” — Focșani

Lucian BEZNEA,
 anul III D
 Liceul „Al. I. Cuza” — Focșani

Laboratorul chimistului amator

GALVANOSTEGIE LA ÎNDEMÎNA ORICUI

În numărul trecut al revistei, scriam, la această rubrică, despre obținerea vopselelor, materiale care au drept scop protejarea suprafețelor unor obiecte. De această dată mă voi ocupa de descrierea unui procedeu cu finalitate identică, dar de eficacitate sporită. Este vorba de acoperirea obiectelor cu un strat subțire de metal, pe cale electrochimică, sau, folosind o formulă tehnică, mai sintetică: galvanostegie.

Acoperirea obiectelor se poate face cu metale diferite, dintre care amintesc cromul, argintul, nichelul, cuprul. În cele ce urmează, voi expune câteva lucruri care trebuie neapărat cunoscute de cel care vrea să realizeze o acoperire electrochimică cu nichel, o nichelare. Cel mai simplu procedeu constă în nichelarea unor obiecte bune conductoare de electricitate (din fier, fontă, cupru ș.a.). Înainte de operațiunea propriu-zisă de nichelare, suprafața obiectului trebuie să fie bine curățată de orice impurități. Curățirea preliminară se face prin frecarea obiectului cu abrazivi. Se poate folosi nisipul care e un abraziv destul de bun. Urmează apoi degresarea, adică îndepărtarea ur-

melor de grăsime de pe suprafața obiectului. Într-o primă fază a degresării obiectul poate fi șters cu tampoane de vată îmbibate în alcool sau benzină (lichide care dizolvă grăsimile), iar apoi, pentru a realiza o degresare totală, obiectul trebuie să fie cufundat într-o baie fierbinte de 15 la sută carbonat de potasiu (K_2CO_3).

Ultima etapă a curățirii obiectului constă în îndepărtarea peliculei de oxizi existente la suprafața metalului. Pentru acest lucru se pot folosi substanțe care dizolvă chimic acești oxizi, substanțe cum ar fi HCl , H_2SO_4 , NH_3 în soluții de circa 10 la sută. Folosirea acestor mordanți trebuie făcută cu atenție pentru că ei pot ataca și metalul din care e făcut obiectul. Din momentul în care curățirea s-a terminat, obiectul trebuie manipulat numai cu o pensetă, depunerea oricărei impurități putând influența negativ rezultatul nichelării.

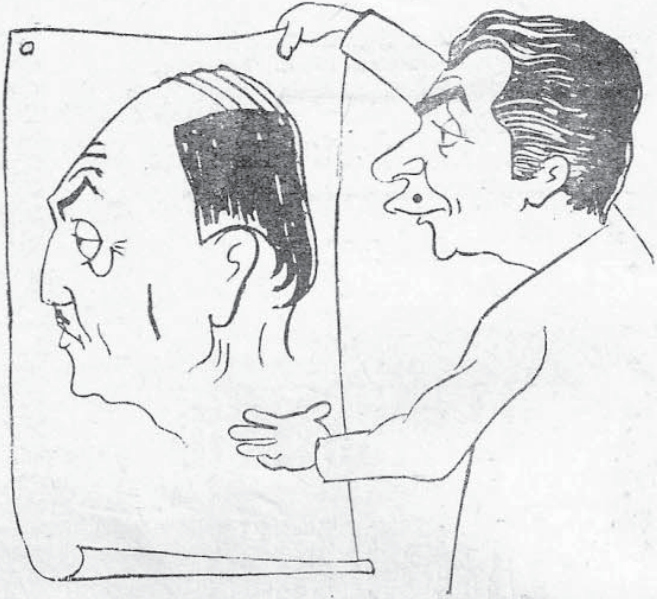
Obiectul curățat se introduce în celula electrochimică (care poate fi un vas de sticlă mai mare) și se conectează cu ajutorul unui conductor de cupru emailat la polul negativ al unei surse de curent. Surșa de curent, care trebuie să aibă o tensiune mică și o intensitate mare, poate fi constituită din 3 baterii de buzunar (4,5v) legate în paralel. Polul pozitiv al sursei trebuie să fie pus în legătură cu o placă de nichel introdusă în aceeași celulă electrochimică. Celula electrochimică trebuie umplută cu o soluție care să conțină mobili de nichel. Aceasta se poate prepara în felul următor: se pregătește o soluție A din 7 părți apă distilată și 1 parte clorură de nichel ($NiCl_2$), o soluție B din 12 părți apă distilată și o parte hidrosulfid de sodiu ($NaHSO_3$), se toarnă A în B, se amestecă bine, apoi se toarnă amestecul în celula electrochimică, urmărindu-se o acoperire completă a electrozilor. După închiderea circuitului se menține obiectul în soluție $1/2$ —1 h pînă la depunerea unui strat de nichel de grosimea dorită. După scoaterea obiectului din soluție acesta se spală cu apă curată și se lasă să se usuce. Nichelarea fiind încheiată nu îmi mai rămîne decît să doresc succes celor care vor încerca să o realizeze.

Valeriu CRISTIAN,
anul IV A

Șarje prietenești

B. LOLA,
fost elev
al Liceului „Unirea“

ne prezintă pe

Mișu CREȚU

Prof. Călin CONSTANTIN

Prof. Gh. CHIRIAC

Prof. Mihai STĂNESCU

Prof. Alex. MACEDON

COORDONATOR : prof. Petrache DIMA

COLECTIVUL REDACȚIONAL :

prof. Valeria POPESCU

Constanța TAZLAU

Carmen GRIGORAȘ

Maricel POPA

Adriana PELIN

Doina NEAMȚU

Valeriu CRISTIAN

Cornelia PRUNESCU

Virgil PANAIT

Tiberiu DIMA

Gabriel DULCU

FOTOGRAFII :

Nicolae MOLDOVEANU

Iulian ZEGREA

TEHNOREDACTARE :

Marius VALENTIN

PAGINATOR :

Matei IORDACHE

LINOTIPIȘTI :

Cezar COJOCARU

Petrică HREANU

REDACȚIA : LICEUL „UNIREA” FOCȘANI

Str. Cezar Bolliac nr. 15 ; telefon 1 56 59

**Tiparul : Întreprinderea poligrafică Bacău
Subunitatea Focșani**